

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2022.

*Izvješće o održivosti 2022.
donosi nefinancijske informacije
o utjecaju HKZP-a na okoliš,
ekonomiju i društvo u cjelini,
vodeći se pritom Smjernicama
za izvještavanje o održivosti
(GRI standardi) za sržnu opciju.*

Sadržaj

Riječ direktora	4
O Izvješću	5
O nama	6
Održivost i povezanost sa strateškim ciljevima	8
Misija, vizija i organizacijske vrijednosti	10
Međunarodni i nacionalni povijesni razvoj	11
Upravljačka struktura	12
Promet	15
Sustavi upravljanja	17
Materijalni aspekti poslovanja na održivi razvoj	22
Suradnja s dionicima	24
Događanja	30
Ekonomski kategorija	34
Okolišna kategorija	42
Društvena kategorija	50
Stručno mišljenje	60
Kratice	62
GRI indeks	64
Dodatak 1. (Prihodi, Kapitalni rashodi i Operativni rashodi)	68

Riječ direktora

Rekordna 2022. godina

Pred vama je šesto Izvješće o održivosti Hrvatske kontrole zračne plovidbe (HKZP) koje obuhvaća sve tri sastavnice održivog razvoja - ekonomsku, okolišnu i društvenu kategoriju - koje je uz pomoć konzultanata izradilo Povjerenstvo sastavljeno od naših zaposlenika, vodeći se Smjernicama za izvještavanje o održivosti (GRI standardi) za sržnu opciju.

U dokumentu HKZP kroz ključne pokazatelje prikazuje svoj doprinos ostvarivanju ciljeva održivog razvoja UN-a, poznatih još i kao Agenda 2030., koji predstavljaju jasan strateški okvir kojemu težimo kroz stabilnost i razvoj poslovanja.

Povratak prometa na prepandemiske brojke

HKZP je u 2022. ostvario iznimne poslovne rezultate. Do kraja 2022. u našoj je nadležnosti bilo gotovo 713 tisuća letova, što je nešto više od razine prometa iz 2019. i iznad svih očekivanja s obzirom na geopolitičke, makroekonomske i druge okolnosti. Najprometniji dan bio je 9. srpnja 2022. u kojem je pružena usluga za 3306 letova zrakoplova, što je za 50 letova više nego u najprometnijem danu 2019.

Isto tako, uz visoke razine prometa i ostvaren prihod od 987 milijuna kuna HKZP je premašio rekordni iznos ostvarenih poslovnih prihoda iz pretpandemiske 2019., i to za 17,3 posto, te je na kraju ostvario dobit od 89,5 milijuna kuna. Pritom je značajno spomenuti da je HKZP u pružanju usluge kontrole zračnog prometa održao najvišu razinu sigurnosti uz istovremeno osjetno smanjenje kašnjenja zrakoplova na ruti u odnosu na rekordnu 2019.

Školovanje kontrolora i nove usluge

HKZP je razdoblje krize uzrokovanе pandemijom prepoznao kao priliku da uspostavi vlastiti sustav osposobljavanja. Rezultat takvog promišljanja ostvaren je upravo u 2022. kada su prvi put u povijesti kompanije oblasni i prilazni kontrolori zračnog prometa, a godinu ranije i toranjski, u cijelosti osposobljeni u Republici Hrvatskoj, odnosno HKZP-u.

U izvještajnom razdoblju postali smo bogatiji za još jednu novu uslugu za koju smo se početkom 2022. certificirali u skladu s europskom regulativom. Riječ je o uslugama oblikovanja letačkih postupaka koje u skladu s definiranim kriterijima omogućuju sigurno nadvisivanje prepreka kako bi se postigle normalne i redovite operacije instrumentalnog letenja zrakoplova.

Uvođenje naprednih tehnologija

Naš prioritet i dalje je uvođenje najmodernejih tehnologija kojima razvijamo tehničke sustave i infrastrukturu s ciljem održavanja kvalitete usluga i sigurnosti zračnog prometa. I u 2022. najviše sredstava uložili smo u nastavak nadogradnje harmoniziranog sustava za upravljanje zračnim prometom s našim partnerima u udruženju COOPANS.

Također, u tom smo udruženju donijeli odluku o sudjelovanju u inovacijskim projektima trećeg istraživačkog programa na području upravljanja zračnim prometom u Europi (SESAR 3) čiji je cilj putem istraživanja i inovacija ubrzati stvaranje otpornog i održivog digitalnog europskog neba. Ideja novog programa SESAR 3 jest biti katalizator za ubrzavanje prijelaza na klimatski neutralno zrakoplovstvo promicanjem rješenja koja se mogu brzo implementirati i donijeti koristi za okoliš prije povećanja uporabe održivog zrakoplovnog goriva.

Novi kolektivni ugovor i unutarnji ustroj

U promatranoj godini sklopljen je novi Kolektivni ugovor, a s danom početka njegove primjene 1. studenog 2022. na snagu je stupila i nova organizacija i unutarnji ustroj Društva.

Prema zaposlenicima usmjeravamo posebnu pažnju jer su njihovo znanje, stručnost i iskustvo prepoznati kao temeljna odrednica naše kompetitivne snage. Naš je moto kontinuirano ulaganje u njihov razvoj, obrazovanje i izvrsnost jer je to važan preduvjet za sigurno i kvalitetno pružanje usluga.

Na kraju želim istaknuti da izvješće koje je pred vama obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022., dok sam funkciju direktora preuzeo 13. travnja 2023. s prioritetom nastavka aktivnog upravljanja održivim razvojem u HKZP-u ravnopravno vrednujući i usklađujući ekonomske, okolišne i društvene aspekte razvoja.

Mario Kunovec-Varga

Direktor Hrvatske kontrole zračne plovidbe

O Izvješću

Izvješće o održivosti 2022. donosi nefinansijske informacije o utjecaju HKZP-a na okoliš, ekonomiju i društvo u cjelini, vodeći se pritom Smjernicama za izvještavanje o održivosti (GRI standardi) za sržnu opciju.

Izvješće obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. i objavljuje se jednom godišnje. Izradilo ga je Povjerenstvo za izradu Izvješća o održivosti kojeg čine zaposlenici iz različitih organizacijskih jedinica jer je svrha izvješća prikazati uvid u cijekupno poslovanje HKZP-a na način dugoročne održivosti. U Izvješću su prikazane informacije o održivom razvoju, zaštiti okoliša, ključnim dionicima poslovanja, ulaganju u ljudske resurse i načinu na koji HKZP njima dugoročno upravlja.

HKZP je zbog svoje djelatnosti strateški važan za RH, pa je Odlukom Vlade svrstan u pravne osobe od posebnog interesa za RH, što je i za poslovodstvo i za zaposlenike posebno velika odgovornost usmjerenja na kontinuirani boljšak s naglaskom na društveno odgovornom poslovanju. Izvješće za 2022. pregledali su stručnjaci za nefinansijsko izvještavanje Instituta za društveno odgovorno poslovanje (IDOP), a njihovo stručno mišljenje možete pronaći na 60. stranici.

Izvješće je pripremljeno u tiskanom i PDF obliku, te objavljeno na javno dostupnim stranicama:

<https://www.crocontrol.hr/mediji/publikacije/>

Pozivamo dionike da pročitaju Izvješće te komentare i savjete upute na adresu e-pošte: glasnogovornica@crocontrol.hr

O nama

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (HKZP), sa sjedištem u Velikoj Gorici, engleski naziv "Croatian Air Navigation Services, Limited" ili skraćeno "Croatia Control Ltd", je trgovačko društvo od posebnog interesa u 100 %-tnom vlasništvu Republike Hrvatske.

HKZP pruža sigurne, učinkovite i ekološki prihvatljive usluge u zračnoj plovidbi civilnim i vojnim korisnicima zračnog prostora RH te zračnog prostora koji mu je dodijeljen na upravljanje.

HKZP je dio europskog sustava naplate usluga u zračnoj plovidbi sukladno europskoj regulativi i načelima Eurocontrola. Iznos ukupnih prihoda ostvarenih iz rutnih i terminalnih naknada ograničen je visinom planiranih, opravdanih i odobrenih ukupnih rashoda. Mogući višak prihoda vraća se korisnicima usluga kroz model usklađivanja podjele rizika ostvarivanja prometa i mehanizma podjele troškova.

HKZP osigurava visoki stupanj sigurnosti zračnog prometa te razvija i koristi najmoderniju tehnologiju za povećanje učinkovitosti zračnog prometa.

Centar oblasne kontrole Zagreb

Sukladno pravnom okviru Jedinstvenog europskog neba, HKZP je certificirani pružatelj usluga u zračnoj plovidbi za sljedeće usluge:

OPERATIVNE USLUGE U ZRAČNOM PROMETU koje obuhvačaju: usluge letnih informacija, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge u zračnom prometu i usluge kontrole zračnog prometa

USLUGE KOMUNIKACIJE, NAVIGACIJE I NADZORA koje obuhvačaju:

- › usluge komunikacije koje omogućuju komunikacije zemlja-zemlja i zrak-zemlja za potrebe kontrole zračnog prometa
- › usluge navigacije koje omogućuju proslijđivanje informacija zrakoplovima o poziciji i vremenskoj udaljenosti
- › usluge nadzora koje omogućuju utvrđivanje pojedinih pozicija zrakoplova u cilju sigurnog razdvajanja

USLUGE ZRAKOPLOVNE METEOROLOGIJE koje podrazumijevaju upoznavanje s postojećim i očekivanim meteorološkim uvjetima, kao i pružanje ostalih meteoroloških informacija od značaja za sigurno, redovito i nesmetano letenje u cilju sigurnog razdvajanja

USLUGE ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA koje podrazumijevaju pružanje zrakoplovnih podataka i informacija potrebnih za sigurnost, redovitost i učinkovitost zračne plovidbe

USLUGE OBLIKOVANJA LETAČKIH POSTUPAKA koje obuhvačaju oblikovanje, dokumentiranje i validaciju konvencionalnih postupaka i postupaka temeljenih na performansama zrakoplova (PBN) u fazama: standardnih instrumentalnih odlazaka i dolazaka, instrumentalnog prilaženja, vizualnog manevriranja kruženjem, letenja na ruti i postupaka za helikoptere.

Također, HKZP je certificiran za pružanje dviju funkcija:

- › **funkcija upravljanja zračnim prostorom** čiji je cilj postići njegovu najveću moguću učinkovitost uzimajući u obzir potrebe civilnih i vojnih korisnika kako bi se smanjila kašnjenja i prijeđeni put zrakoplova, a time i troškovi goriva te emisije štetnih plinova u okoliš
- › **funkcija upravljanja protokom zračnog prometa** čiji je cilj optimizirati prometne tokove u skladu s kapacitetom kontrole zračnog prometa, sa svrhom postizanja sigurnog, redovitog i učinkovitog protoka zračnog prometa.

KLJUČNI POKAZATELJI USPJEHA

 752
Broj zaposlenih

 292
Broj kontrolora zračnog prometa s dozvolama

 59
Broj kandidata na osposobljavanju
za kontrolora zračnog prometa

 138
Prosječni broj sati osposobljavanja
po zaposleniku

 713.000
Broj letova

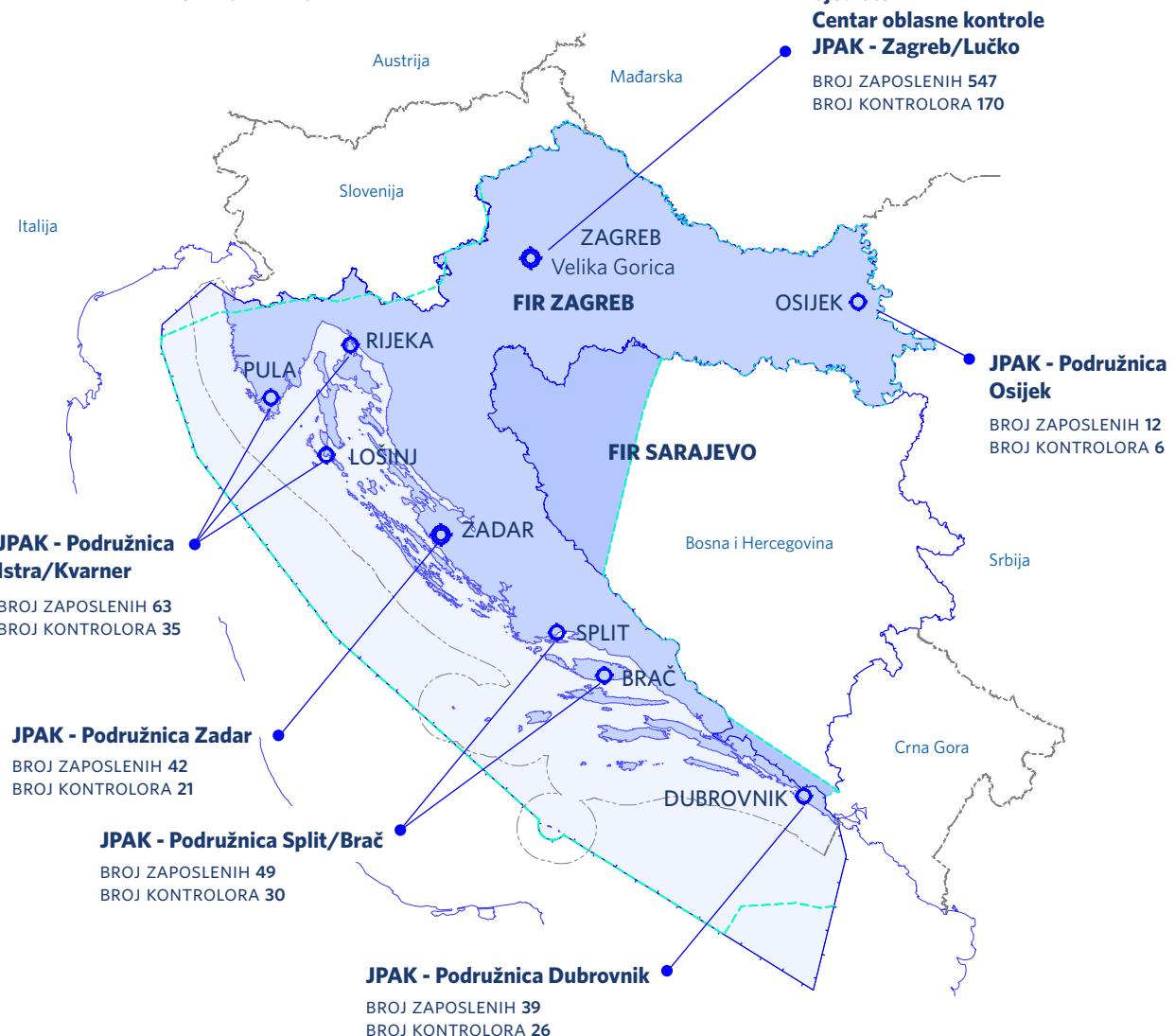
 100%
Energija iz obnovljivih izvora

 3,35
Koeficijent tekuće likvidnosti

 52,1 mln HRK
Vrijednost investicija

Područje nadležnosti za gornji zračni prostor (FL 285 - 660) s brojem zaposlenih

Sjedište kompanije, Centar oblasne kontrole Zagreb i JPAK Zagreb/Lučko nalaze se u Velikoj Gorici, a ustrojeno je i pet podružnica koje su jedinice za poslove prilazne i aerodromske kontrole zračnog prometa, zrakoplovno-tehničkih, zrakoplovno-meteoroloških i finansijsko-pravnih poslova.

Održivost i povezanost sa strateškim ciljevima

Hrvatska kontrola zračne plovidbe teži ostvarivanju održivosti kroz stabilnost i razvoj. Osiguravajući visoku razinu sigurnosti zračnog prometa, uspješno upravljujući kapacitetom te poslujući s ciljem troškovne učinkovitosti, doprinosi globalnim ciljevima prema prikazanoj infografici i zaštiti okoliša kao četvrtim definiranim ključnim područjem performansi.

→ NEIZRAVAN UTJECAJ
→ IZRAVAN UTJECAJ

CILJ:

EKONOMSKA USPJEŠNOST

Razvoj potrebnih kapaciteta za promet koji se vraća na maksimalne vrijednosti, realizacija strateških investicija i daljnje poboljšanje dostignute razine troškovne učinkovitosti pružanja usluga, sukladno revidiranim ciljevima troškovne učinkovitosti za razdoblje 2020.-2024.

DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA:**KLJUČNI POKAZATELJI:**

- › Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost – str. 35
- › Financijski pokazatelji, prihodi i troškovi – str. 36

CILJ:

OKOLIŠNA USPJEŠNOST

Osigurati vođenje zračnog prometa u cilju poboljšanja učinkovitosti ruta. S obzirom na to, izrađen je plan za osiguravanje kapaciteta, čime će se smanjiti izmjene ruta koje negativno utječu na cilj zaštite okoliša koji je jednak referentnim vrijednostima Upravitelja mreže.

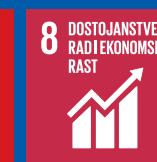
DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA:**KLJUČNI POKAZATELJI:**

- › Smanjenje emisija stakleničkih plinova – str. 44
- › Praćenje uštede emisija putem slobodnih ruta – str. 45
- › Potrošnja energije – str. 47

CILJ:

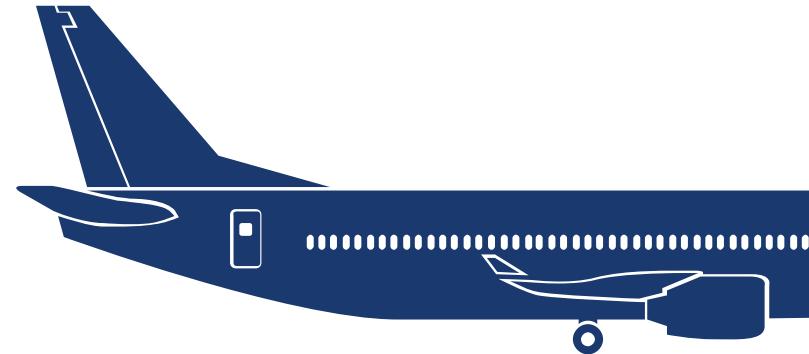
DRUŠTVENA USPJEŠNOST

Održavati i razvijati pozitivno, motivirajuće radno okruženje u kojem svi zaposlenici stječu potrebne kompetencije i vještine. Nadalje, osigurati da se sve usluge pružaju na siguran i učinkovit način, neprekidno i interoperabilno.

DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA:**KLJUČNI POKAZATELJI:**

- › Struktura zaposlenika prema spolu, vrsti zaposlenja (ugovor na određeno/neodređeno) – str. 51-52
- › Ospoznavanje zaposlenika – str. 54-55

Misija, vizija i organizacijske vrijednosti

Organizacijske vrijednosti:

SIGURNOST I KVALITETA

Naši procesi postavljeni su tako da je uvijek „sigurnost prva“. Sigurnom i kvalitetnom uslugom ispunjavamo zahteve korisnika, komuniciramo potencijalne opasnosti kako bismo uvijek pronašli pravovremeno i visokokvalitetno rješenje.

IZVRSNOST

Kod nas izvrsnost znači stalnu fokusiranost na sigurnost, rezultate i stvaranje dodane vrijednosti za sve dionike po standardima struke.

PRILAGODLJIVOST

Prilagodljivost je za nas sposobnost preslagivanja i kretanja u neograničenim smjerovima i kombinacijama i kreiranje smislenog i sigurnog novog. Za nas je to karakteristika koja se razvija i koja nam omogućava da u različitim situacijama odgovorno biramo ponašanja koja nas vode tamo gdje želimo stići na način na koji želimo stići.

SURADNJA I TIMSKI RAD

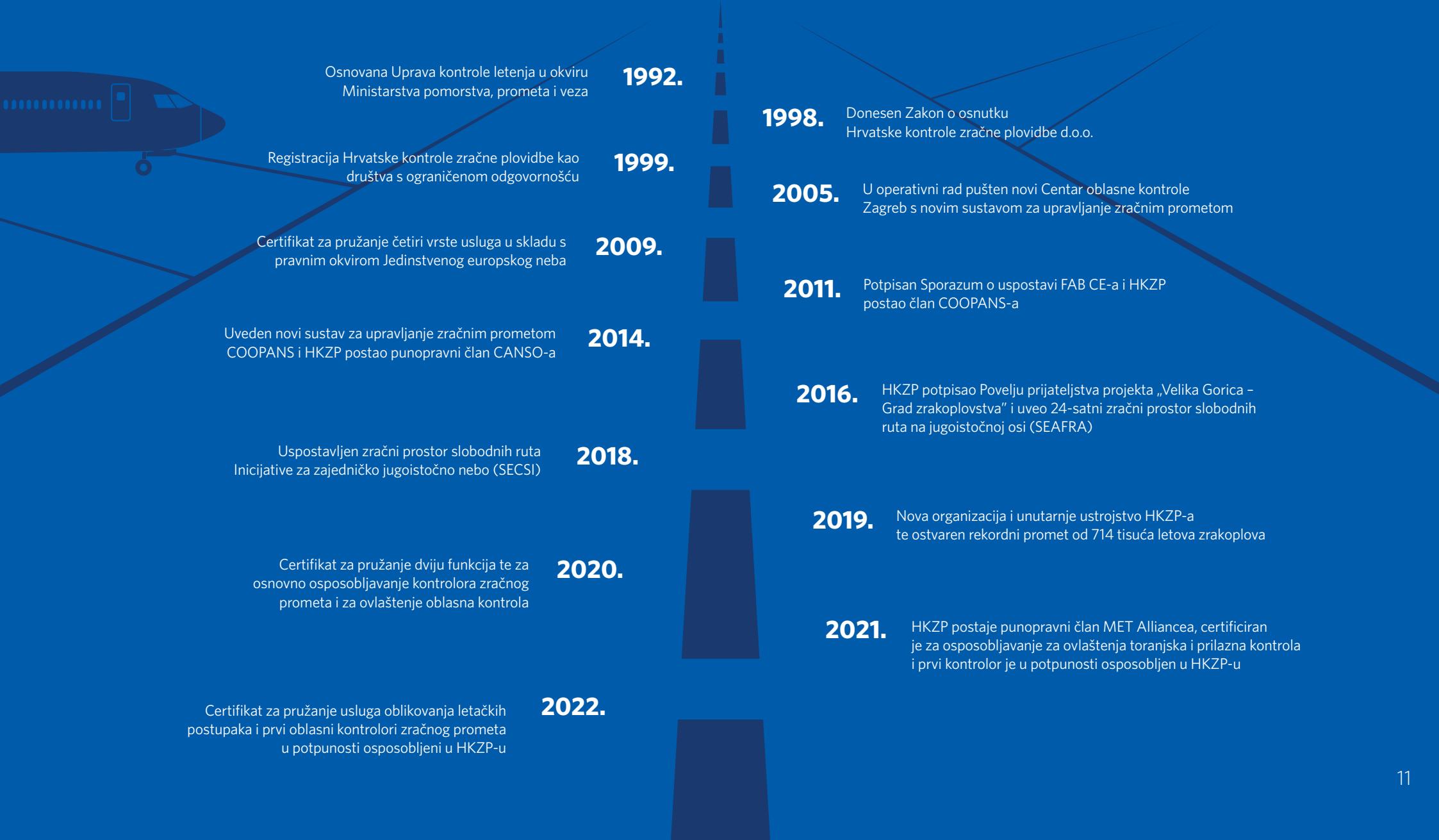
Razvijamo suradnju i timski rad, dijelimo informacije i znanja u svrhu postizanja izvrsnosti i uspjeha cijele kompanije. Za nas je timsko stvaranje kontinuirano stvaranje uvjeta da zajedno, brzo i protočno stvaramo rješenja koja nadmašuju očekivanja korisnika i drugih dionika i da donosimo dodanu vrijednost na različite načine.

ODVAŽNOST I RAZVOJ

Naša odvažnost i razboritost rezultat su dubokog i odgovornog promišljanja i pomažu nam prihvatići nove izazove i težiti savladati neku prepreku ili ostvariti nešto vrijedno. Kontinuirano razvijamo svoja znanja, vještine, kompetencije i potencijale kako bi se učinilo više i bolje u uvjetima kad je nešto prvi put, teško ili u drugačijim uvjetima.

Međunarodni i nacionalni povijesni razvoj

Upravljačka struktura

Upravljačka struktura Hrvatske kontrole zračne plovidbe sastoji se od Uprave, Nadzornog odbora i Skupštine. U skladu sa Statutom, ustrojeni su sljedeći organi Društva:

» UPRAVA DRUŠTVA:

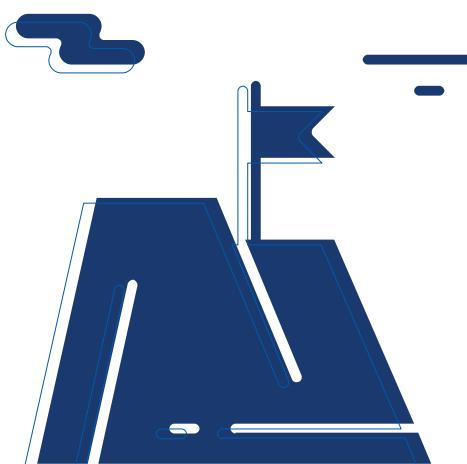
Mario Kunovec-Varga, direktor (od 13. travnja 2023.)
Vlado Bagarić, direktor (29. rujna 2017. - 12. travnja 2023.)

» SKUPŠTINA:

Oleg Butković, ministar mora, prometa i infrastrukture – predsjednik
dr. sc. Zdravko Marić, ministar financija – član (do 15. 7. 2022.)
dr. sc. Marko Primorac, ministar financija – član (od 15.7. 2022.)
dr. sc. Mario Banožić, ministar obrane – član

» NADZORNI ODBOR:

Vildana Megla – predsjednica
Dora Matošić – zamjenica predsjednice
Saša Crnec – član (do 2. ožujka 2022.)
Željko Gojko – član (predstavnik radnika)

Unutarnja revizija

Sukladno Zakonu o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, HKZP ima uspostavljen Ured za unutarnje revizije tri zaposlena interna revizora. Neovisna je organizacijska jedinica izravno odgovorna Upravi. Djelokrug rada Ureda usmjeren je prema učinkovitom obavljanju revizorskih aktivnosti sa svrhom pružanja neovisnog i objektivnog stručnog mišljenja i savjeta za revidirana područja.

Obavljeni revizijski angažmani u 2022. daju objektivno jamstvo da sustav unutarnjih kontrola u HKZP-u funkcioniра na primjeren i zadovoljavajući način. Iskazano mišljenje unutarnje revizije u dijelu koji se odnosi na revidirana područja je pozitivno - potvrđuje da sustav unutarnjih kontrola funkcioniра na adekvatan, učinkovit i djelotvoran način. Pri tome je dano nekoliko preporuka sa svrhom izvršenja određenih poboljšanja.

Uprava i izvršni direktori

Sukladno Zakonu o osnutku i Statutu HKZP-a, Uprava Društva sastoji se od jedne osobe - direktora, kojeg imenuje i opoziva Nadzorni odbor Društva. Direktor Društva imenuje se na mandat od pet godina temeljem javnog natječaja, a ista osoba može se ponovo imenovati za direktora Društva. Direktor Društva utvrđuje poslovnu politiku, donosi planove, odluke i druge akte sukladno svojim ovlastima, organizira i vodi poslovanje Društva.

Vlado Bagarić imenovan je na funkciju direktora Društva 29. rujna 2017. na rok od šest mjeseci, a potom 12. travnja 2018. na mandat od pet godina. Dana 13. travnja 2023. Nadzorni odbor imenovao je za direktora Društva **Marija Kunovca-Vargu**.

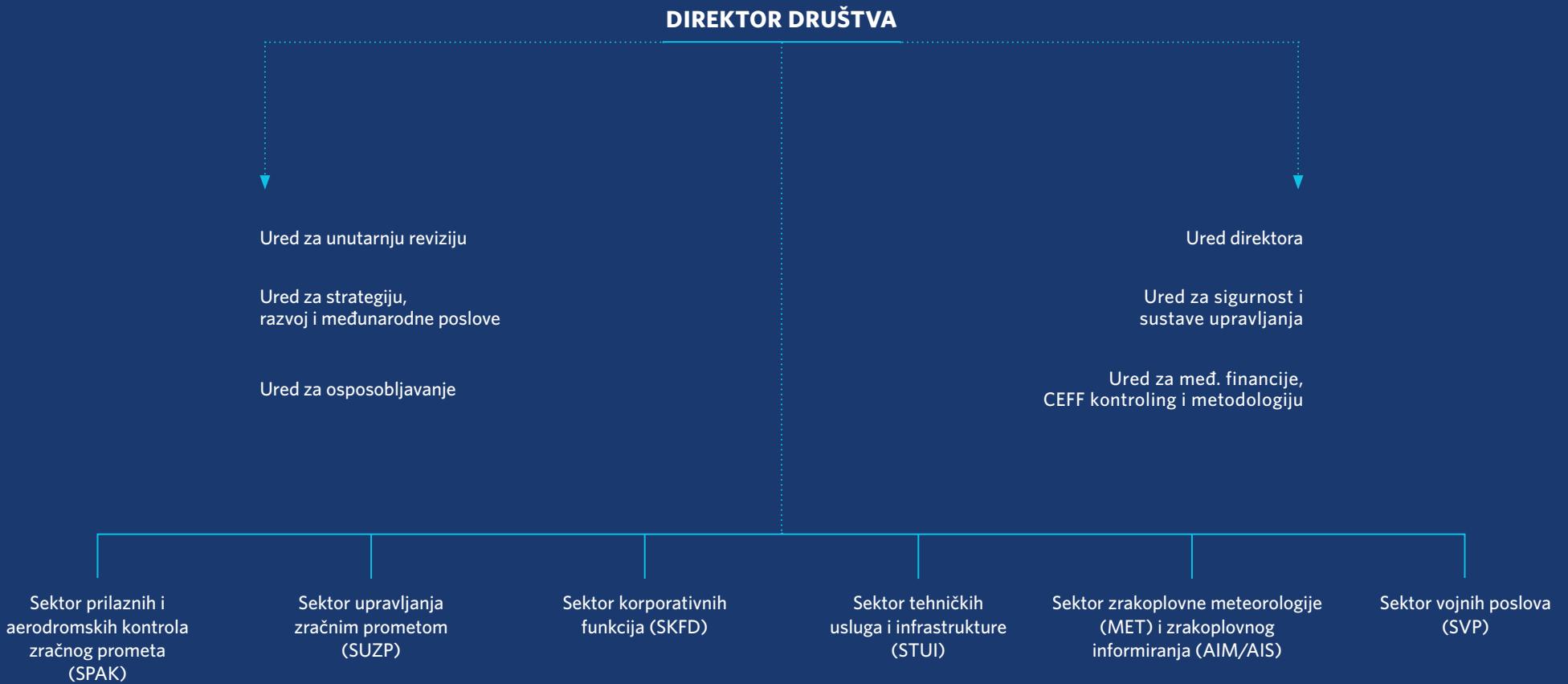
Sukladno novom ustroju, koji je stupio na snagu 1. studenog 2022., HKZP je organiziran u 6 sektora, od kojih su najveći Sektor prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa i Sektor upravljanja zračnim prometom. Oni su nadležni za provedbu operativnih i središnjih operativnih poslova zračne plovidbe, a posebice kontrole zračnog prometa, uzbunjivanja, letnih informacija i preduzletnog informiranja s ciljem sigurnog, redovitog i nesmetanog odvijanja zračnog prometa.

Svim sektorima upravljaju i za njihov rad odgovaraju izvršni direktori, a posebne ustrojstvene jedinice pri Uredu direktora su nezavisni Uredi kojima upravljaju rukovoditelji. Izvršne direktore imenuje direktor Društva na razdoblje od tri godine koje može biti i dulje. Stupanjem na snagu novog ustroja, izvršni direktori imenovani su 1. studenog 2022.

SEKTOR	od 1. siječnja 2022. do 1. studenog 2022.	od 1. studenog 2022.
Sektor upravljanja zračnim prometom (SUZP) U Sektoru su ustrojeni Centar oblasne kontrole i Centar operativne podrške.	Dubravko Meco, izvršni direktor SUZP-a	Dubravko Meco, izvršni direktor SUZP-a
Sektor prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa (SPAK) U Sektoru su ustrojene jedinice prilazne i aerodromske kontrole (JPAK) odnosno Podružnica Split/Brač, Podružnica Zadar, Podružnica Dubrovnik, Podružnica Istra/Kvarner, Podružnica Osijek i JPAK Zagreb/Lučko.		Jakša Žižak, izvršni direktor SPAK-a
Sektor zrakoplovne meteorologije i zrakoplovnog informiranja Sektor je nadležan za pružanje usluga zrakoplovne meteorologije i zrakoplovnog informiranja.		Amela Jeričević, izvršna direktorka
Sektor tehničkih usluga i infrastrukture Primarni zadatak Sektora je stalna modernizacija tehničkih sustava u cilju povećanja sigurnosti zračnog prometa i poboljšanja ukupne razine usluge kontrole i upravljanja zračnim prometom, kao i za projektiranje, izgradnju i nadzor te investicijsko održavanje objekata i pripadajuće infrastrukture. Podružnica Split/Brač, Podružnica Zadar, Podružnica Dubrovnik, Podružnica Istra/Kvarner, Podružnica Osijek i JPAK Zagreb/Lučko.	Alen Sajko, izvršni direktor Sektora CNS, MET i AIM/AIS usluga	Juraj Maštrović, izvršni direktor
Sektor korporativnih funkcija Društva U Sektoru se obavljaju centralizirane funkcije upravljanja svim finansijskim, pravnim i općim poslovinama. Također, Sektor ima centralnu ulogu u upravljanju ljudskim potencijalima.	Teo Bratinčević, izvršni direktor	Teo Bratinčević, izvršni direktor
Sektor vojnih poslova (SVP) Sektor je odgovoran za koordinaciju s Ministarstvom obrane iz područja pružanja usluga vojnim zrakoplovima.	Nedeljko Zmajić, izvršni direktor Samostalne jedinice vojnih poslova	Nedeljko Zmajić, izvršni direktor SVP-a

ORGANIZACIJSKA SHEMA

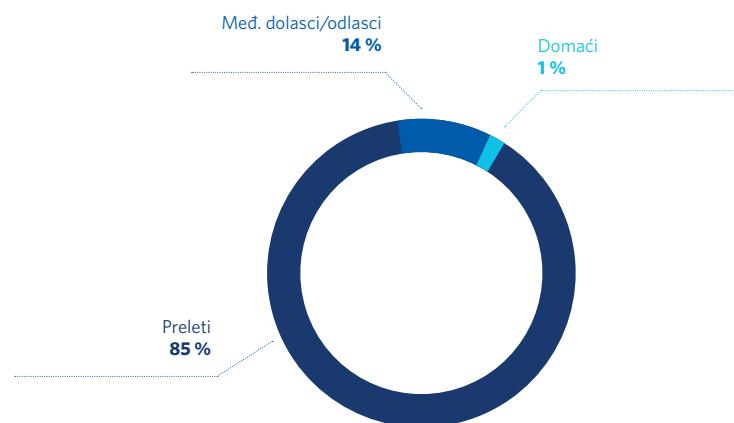

Promet

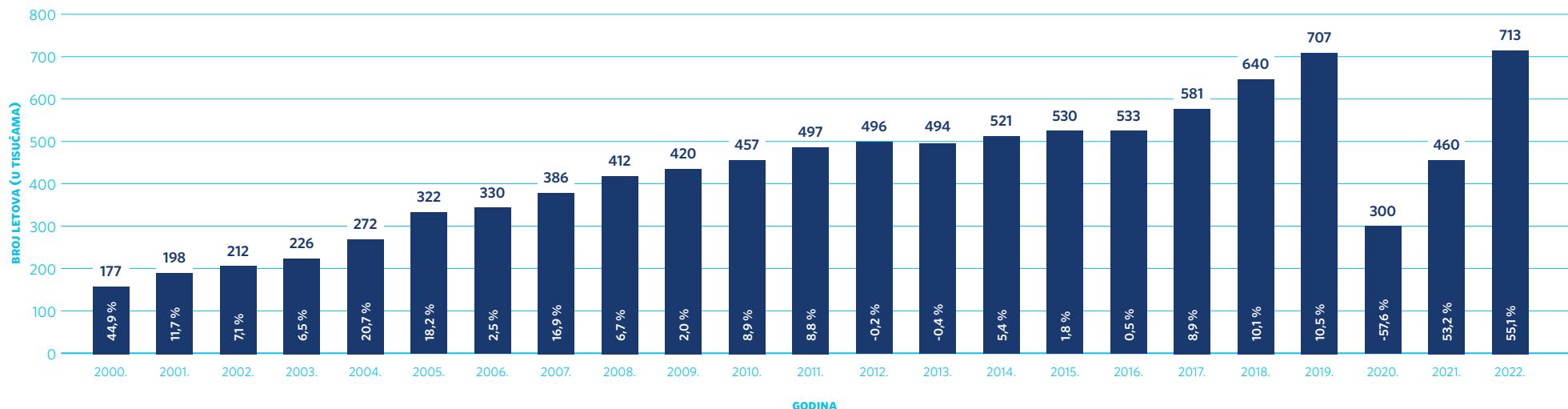
Promet u hrvatskom zračnom prostoru u 2022. bio je najbolji do sada. Nakon prometno izvrsne 2019. i velikog pada prometa u pandemijskoj 2020. na razinu prometa koja je bila između 2004. i 2005., posljednje dvije godine bilježi se porast prometa od preko 50 %.

Zbog tako velikih oscilacija u količini prometa HKZP se brzo vratio na razinu prometa iz 2019., odnosno promet u 2022. bio je za 0,8% veći nego u 2019. te je ostvareno 713.000 letova zrakoplova. U 2022. zabilježen je i najveći broj letova u danu i to 9. srpnja kad je ostvareno 3306 letova.

Struktura letova

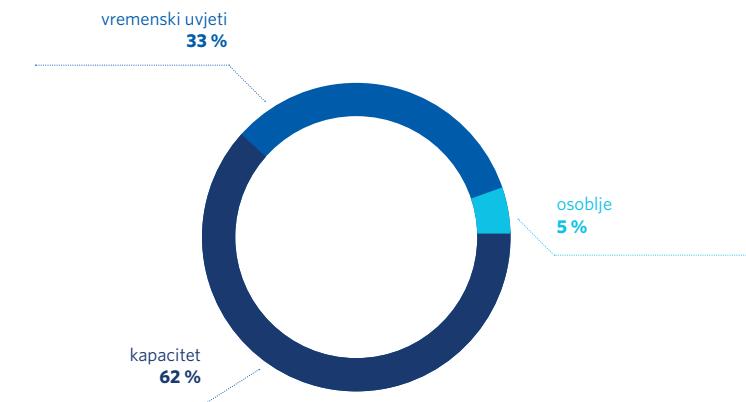
UKUPNI KOMERCIJALNI ZRAČNI PROMET PO GODINAMA

Kašnjenja

U 2022. zabilježeno je oko 400.000 minuta kašnjenja, što je 0,58 minuta/let. Najčešći razlog za kašnjenje bio je kapacitet.

UZROCI KAŠNJENJA

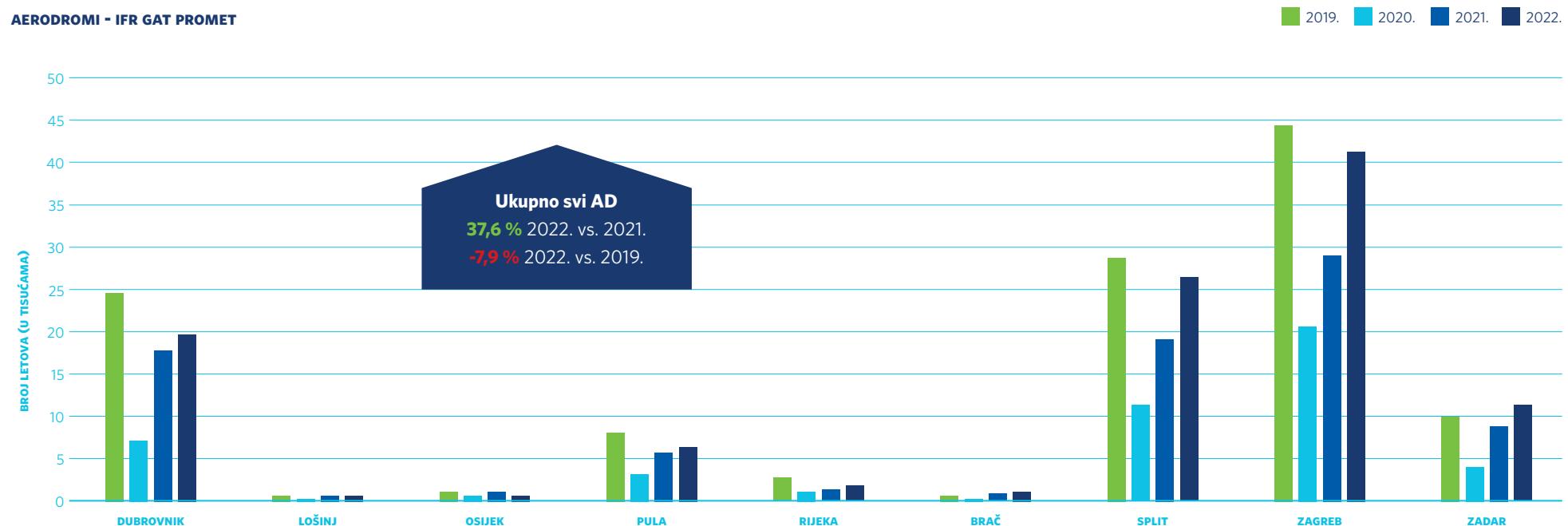

Aerodromi - IFR GAT promet

Na većini hrvatskih aerodroma promet u 2022. još nije dostignuo razinu iz 2019., odnosno bio je za 8 % manji. Izuzetak su Zadar s 24 % većim prometom i Brač s 38 % većim prometom u odnosu na 2019. U Zagrebu i Splitu promet je u 2022. bio 6 % manji nego u 2019.

Najveći udio u ukupnom aerodromskom prometu ima Zagreb, a slijede ga Split i Dubrovnik.

AERODROMI - IFR GAT PROMET

Sustavi upravljanja

HKZP je uspostavio integrirani sustav upravljanja kojim je definiran okvir za provedbu poslova u njegovoj nadležnosti s ciljem unapređenja učinkovitosti usmjereni na poboljšanje pružanja usluga i sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj.

Taj sustav dokumentiran je u opsegu koji omoguće učinkovito upravljanje procesima prema Provedbenoj uredbi (EU) 2017/373 i Uredbi Komisije (EU) 2015/340, primjenjuje se na sve vrste usluga i vidljiv je u kvaliteti pružanja usluga i funkcija, zaštiti okoliša, zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu i u konačnici u uspješnosti poslovanja.

Sigurnost

Sigurnost zračnog prometa bit je postojanja HKZP-a kojom se upravlja kroz sustav upravljanja sigurnošću (SMS). Taj sustav uključuje sljedeće osnovne aktivnosti u cilju stalnog podizanja razine sigurnosti:

- › prikupljanje i analizu događaja povezanih sa sigurnošću
- › prepoznavanje opasnosti i procjenu rizika
- › interne pregledе stanja sigurnosti.

Povjerenstvo za sigurnost najviše je tijelo koje razmatra i donosi odluke koje se odnose na sigurnost i SMS u skladu s Politikom sigurnosti i Kulturom pravičnosti. Članovi Povjerenstva su svи izvršni direktori i rukovoditelj Ureda za sigurnost i sustave upravljanja te voditelj Odjela sigurnosti zračnog prometa.

U području SMS-a primjenjuju se standardi i zahtjevi zakonodavnog okvira Jedinствenog europskog neba koristeći Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2017/373 kao glavni referentni dokument, uz istovremeno poštivanje međunarodnih i nacionalnih propisa. Rezultati analiza udovoljavanja sigurnosnim standardima SMS-a u zadnjih nekoliko godina pokazuju stalan napredak, što je odraz nastojanja unapređivanja SMS-a i postizanja što veće razine sigurnosti zračnog prometa.

U HKZP-u je 14. prosinca 2022. održan Dan sigurnosti za visoko i srednje poslovodstvo, a fokus je bio na razumijevanju pojmova sigurnosti i sustava upravljanja sigurnošću te kulturi sigurnosti i kulturi pravičnosti. Održavanje takve konferencije planira se svake godine s istim ciljevima i različitim temama i sudionicima.

Kvaliteta

Sustav kvalitete (QMS) usmjeren je na korisnika, a uspješnost HKZP-a ovisi o ispunjavanju zahtjeva trenutnih i budućih korisnika. Kroz redovite konzultacije s korisnicima prati se njihovo zadovoljstvo kvalitetom usluga kao jednim od najvećih pokazatelja učinkovitosti tog sustava i zato se nastoji u najvećoj mjeri ispuniti njihove zahtjeve. Također, različitim metodama utvrđuju se i očekivanja korisnika o kvaliteti usluga koja se nastoji kontinuirano poboljšavati, uz uvažavanje njihovih primjedbi ili prijedloga.

Usluge se pružaju na otvoren i transparentan način, ne diskriminirajući korisnike na temelju njihovog državljanstva, identiteta ili kategorije. To načelo objavljeno je na mrežnim stranicama i u Godišnjem izvještaju o stanju Društva.

Okoliš

HKZP prepoznaće važnost zaštite okoliša te pružanjem sigurnih i kvalitetnih usluga u zračnoj plovidbi nastoji osigurati smanjenje negativnih učinaka na okoliš, vodeći se pri tome zakonskim odredbama i međunarodnim smjernicama.

Osnovni ciljevi zaštite okoliša u zračnoj plovidbi odnose se na smanjenje:

- › utjecaja buke kao posljedice zrakoplovnih operacija
- › utjecaja zrakoplovnih emisija na razinu lokalnog onečišćenja
- › utjecaja zrakoplovstva na emisije stakleničkih plinova i klimatske promjene.

Sustav upravljanja okolišem (EMS) obuhvaća i aspekte okoliša, za što HKZP posjeduje certifikat ISO 14001:2015, a definirana je i Politika upravljanja okolišem, čime se na sustavan način osigurava prepoznavanje i upravljanje rizicima vezanim uz okoliš.

Zaštita

Sustav upravljanja zaštitom (SecMS) nastoji stvoriti stabilno zaštitno okruženje kao preduvjet sigurnog odvijanja svih poslovnih procesa Društva. Taj je sustav primarno usmjeren na zaštitu zaposlenika i ostalih osoba koje borave u službenim prostorima Društva, zaštitu objekata, tehničkih sustava, uređaja i opreme u cilju onemogućavanja ili minimiziranja štetnih posljedica protuzakonitog ometanja pružanja usluga.

Tehnološki napredak, odnosno digitalizacija gotovo svih poslovnih procesa, stvara nova područja ranjivosti u zrakoplovstvu te je stoga SecMS usmjeren i na zaštitu poslovnih podataka koje Društvo prima, proizvodi i distribuira uz ograničen pristup i korištenje tih podataka samo od strane ovlaštenih osoba i organizacija.

SecMS se bavi ugrozama koje su izravno usmjerene na sustav upravljanja zračnim prometom i ostale dijelove zrakoplovnog sustava od nacionalnog ili međunarodnog značaja, kao i prevencijom tih ugroza. Sustav pruža potporu zaštiti zračnog prostora i aerodroma sukladno Nacionalnom programu zaštite civilnog zračnog prometa, kao i ostaloj relevantnoj nacionalnoj i međunarodnoj regulativi te sudjeluje u izradi planova za kontinuirano poslovanje i oporavak.

Bazirajući svoje aktivnosti na procjenama rizika štićenih vrijednosti, sustav nastoji djelovati preventivno i proaktivno gdje god je to moguće, planirajući i uvodeći mjere ublažavanja rizika i smanjenja mogućih štetnih posljedica ugroza. U planiranju i provedbi zaštitnih mjera nastoji se poštivati načelo njihovog minimalnog utjecaja na temeljne poslovne procese Društva.

U realizaciji korporativne zaštite u užem smislu, kao i u području informacijske zaštite, Društvo ostvaruje dnevnu suradnju s nadležnim državnim tijelima i specijaliziranim međunarodnim organizacijama.

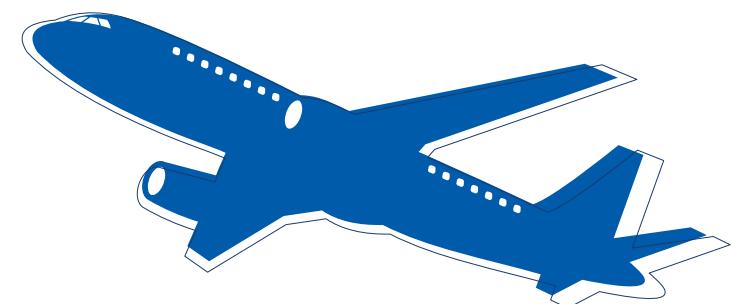
Zaštita zdravlja i sigurnosti na radu

U skladu s propisanom politikom, HKZP primjenjuje sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu (OHS) po standardu ISO 45001:2018 u sklopu strategije upravljanja rizicima u smislu zaštite osoblja i imovine te usuglašavanja s mogućim zakonodavnim promjenama.

OHS promiče sigurnu i zdravu radnu okolinu kroz okvir za sustavno utvrđivanje i procjenu svih zdravstvenih i sigurnosnih rizika i prilika, kao i smanjenje potencijalnog rizika od nezgoda, usklađivanje sa zakonskim propisima te poboljšanje cjelokupnog poslovanja.

Praćenje usklađenosti

HKZP je uspostavio funkciju praćenja usklađenosti na korporativnoj razini prema Pravilniku o organizaciji i unutarnjem ustrojstvu, a sukladno zahtjevima Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373 i Odluci o obvezi uvođenja funkcije praćenja usklađenosti poslovanja u pravnim osobama u većinskom državnom vlasništvu koju je donijela Vlada RH. Procesi funkcije praćenja usklađenosti kontinuirano se održavaju i optimiziraju s obzirom na međunarodne i nacionalne regulatorne okvire.

Integrirano upravljanje rizicima

HKZP ima uspostavljen sustav integriranog upravljanja rizicima (Enterprise Risk Management - ERM) koji je nova paradigma u upravljanju rizicima. ERM je oblikovan kako bi se prilagođavao razvoju Društva i promjenama u profilu rizika te se temelji na strukturiranom i sistematičnom procesu koji u obzir uzima interne i eksterne rizike kojima je Društvo izloženo.

U vremenima krize, a to je bio slučaj u protekle dvije godine u kojima smo bili izloženi pandemiji bolesti COVID-19 te dvama razornim potresima kao i trenutno razdoblje golemih geopolitičkih previranja i rata u Ukrajini, sustav ERM-a služi nam za podizanje otpornosti u postizanju ciljeva poslovanja i minimiziranju negativnih učinaka krize.

RIZICI	MJERE	CILJEVI
1. Nedovoljan (optimalan) broj kontrolora zračnog prometa	› Unapređenje postojećeg sustava selekcije › Kontinuirana promocija HKZP-a kao poželjnog poslodavca	Osigurati dovoljan broj kontrolora zračnog prometa
2. Sustav osposobljavanja kontrolora zračnog prometa	› Dugoročna strategija sustava osposobljavanja › Unapređenje sadržaja i izvedbe programa › Standardizacija kriterija ocjenjivanja	Unaprijediti proces osposobljavanja kontrolora zračnog prometa
3. Upravljanje ljudskim resursima	› Veća razvojna i strateška uloga HRM-a › Uspostava cijelovitog SW (HRIS) za upravljanje HRM-om › Definiranje modela kompetencija	Osigurati učinkovito upravljanje ljudskim resursima i bolju organizaciju posla
4. Kibernetička sigurnost	› Podizanje razine svijesti o važnosti kibernetičke sigurnosti › Ulaganje u ljude i u sustave kibernetičke sigurnosti › Uspostava sustava upravljanja informacijskom sigurnošću	Osigurati visoku razinu kibernetičke zaštite
5. Upravljanje projektima	› Učinkovito i realno strateški i operativno planiranje › Realne procjene spremnosti projekata i investicija za ulazak u plan › Realno planiranje materijalnih i ljudskih resursa te vremenskog okvira projekata	Učinkovito upravljati portfeljem projekata
6. Strateško i operativno planiranje	› Poboljšanje planiranja OPEX-a i CAPEX-a › Periodično izvještavanje vrhovnog menadžmenta o realizaciji planova › Predlaganje korektivnih mjera radi boljeg ostvarenja poslovnih planova	Povećati djelotvornost strateškog i operativnog planiranja
7. Prekid kontinuiteta pružanja usluga	› Izrada plana kontinuiteta poslovanja › Edukacija iz područja nepredviđenih okolnosti › Koordinacija između nositelja kritične infrastrukture, kibernetičke sigurnosti i posebnih okolnosti	Osigurati povećanu otpornost u pogledu izvanrednih okolnosti koje mogu dovesti do degradacije ili prekida pružanja usluga

U 2022. su ukupno prepoznata 142 izvora od 15 rizika. Od 169 mjera, 48 ih je u potpunosti izvršeno (28 %), 18 u većoj mjeri (11 %), 30 ih je djelomično izvršeno (18 %), a 46 je započeto (27 %), dok 27 mjera (16 %) nije započeto. U registru ostaju 133 aktivne mjere. U odnosu na prethodnu godinu bilježi se rast potpuno izvršenih mjera i pad nezapočetih mjera. Upravljanje kontinuitetom poslovanja ostaje i dalje veliki izazov. Pandemija bolesti COVID-19 je završila, no i dalje se osjećaju posljedice rata u Ukrajini u pogledu inflatornih pritisaka,

cijena naftnih derivata i lanaca opskrbe. Razdoblje u kojem se nalazimo i dalje je vrlo neizvjesno za industriju zračnog prometa i bit će veoma zahtjevno s konstantnim potrebama za prilagodbama Društva. Osobitu pozornost treba posvećivati upravljanju ljudskim resursima, komunikaciji i reputaciji, kibernetičkoj sigurnosti, uz istovremeni jaki fokus na održavanju kontinuiteta poslovanja, podižući otpornost na sve češća iznenađenja iz vanjskog okruženja koja su izvan kontrole Društva.

RIZICI	MJERE	CILJEVI
8. Ciljevi performansi i organizacijski ciljevi	› Učinkovito upravljanje ljudskim, materijalnim i finansijskim resursima potrebnim za ostvarivanje planiranih ciljeva	Uvesti jasnu odgovornost menadžmenta i zaposlenika u provedbi ciljeva i upravljanju rizicima
9. Upravljanje sustavom sigurnosti	› Unapređenje kulture sigurnosti kroz plan korektivnih mjera iz prepiska proizašlih iz izvještaja o stanju kulture sigurnosti	Povećati djelotvornost sustava upravljanja sigurnošću
10. Reputacija	› Primjena mjera upravljanja identificiranim rizicima kojima je HKZP izložen	Očuvati dobru reputaciju i raditi na njezinu unapređenju
11. Organizacijska kultura i komunikacija	› Postupno uspostavljanje dominantne organizacijske kulture jedinstvene za cijeli HKZP te slabljenje organizacijskih supkultura › Jačanje osjećaja pripadnosti HKZP-u	Unaprijediti organizacijsku kulturu i komunikaciju
12. Tehnološko zaostajanje	› Primjena mjera upravljanja rizikom strateškog i operativnog planiranja te mjera regulatornog rizika koje se odnose na tehnologiju	Ulagati u istraživanje i razvoj; Održavati postojeće i ulagati u nove zrakoplovnotehničke sustave
13. Status kompanije od posebnog interesa	› Rizik uglavnom izvan kontrole društva › Indirektno se može upravljati rizikom ostvarivanjem usvojenih poslovnih ciljeva te ostvarivanjem postavljene vizije i misije društva	Održati poziciju organizacije od posebnog interesa za RH i nacionalnu sigurnost
14. Financijska stabilnost i profitabilnost	› Praćenje definiranih pokazatelja za upravljanje financijskom stabilnošću	Osigurati financijsku stabilnost i profitabilnost i konkurentnost poslovanja HKZP-a
15. Regulatorna usklađenost	› Praćenje i implementacija regulatornih zahtjeva	Osigurati regulatornu usklađenost

Materijalni aspekti poslovanja na održivi razvoj

Sadržaj ovog nefinancijskog izvješća definiran je propisanom metodologijom GRI standarda i zakonskom obvezom članka 21.a Zakona o računovodstvu (NN 120/16, 116/18, 42/20, 47/20). HKZP je 2022. interno revidirao prethodno definirane materijalne (značajne) društvene, ekonomski i okolišne teme prema njihovoj važnosti i utjecaju na sposobnost stvaranja i održavanja vrijednosti.

Povjerenstvo za provedbu aktivnosti i prikupljanje podataka vezanih uz izradu Izvješća o održivosti 2022. evaluiralo je utjecaj HKZP-a na okoliš, ekonomiju i društvo općenito te revidiralo strukturirano prikupljene nefinansijske pokazatelje održivosti. Rezultat je to provedenog procesa identifikacije materijalnih tema unutar kojeg su evaluirani unutarnji i vanjski kriteriji određivanja pojedinih tema značajnih za poslovanje HKZP-a, uključujući unutarnje čimbenike kao što su misija i vizija, vanjske kriterije kao što su društveni, okolišni i ekonomski utjecaj poslovanja, te utjecaj na dionike poslovanja.

U procesu određivanja materijalnih tema razmatrana su očekivanja ključnih dionika po pitanju utjecaja HKZP-a na ekonomiju, društvo i okoliš. Identificirani su ključni dionici s kojima HKZP ima kontinuiranu suradnju kroz kanale komunikacije kako je prikazano u tablici.

DIONICI	VRSTA KOMUNIKACIJE
Zaposlenici	intranet/interni servis, mrežna stranica, radionice, razgovori, e-pošta, obrazovanje i usavršavanje, izvješća o poslovanju, planovi poslovanja, Glasilo
Korisnici	direktni kontakti, posjeti, sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju i skupovi
Sindikati	kolektivni pregovori, oglasne ploče, sastanci
Radničko vijeće	savjetovanja, suodlučivanje, izvješća o poslovanju
Vlasnici	sjednice Skupštine, Nadzornog odbora i Revizijskog odbora, dopisi, e-pošta, mrežna stranica, izvješća o poslovanju, direktni kontakti, sastanci
Dobavljači	direktni kontakti, posjeti, sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju i skupovi
Lokalna zajednica	doprinosi, donacije i sponsorstva, mrežna stranica, posjeti, sastanci
Tijela javne vlasti	direktni kontakti, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica, e-pošta, izvješća o poslovanju, konferencije
Financijske institucije	financijska izvješća, mrežna stranica, posjeti, tematski sastanci, e-pošta
Strukovna udruženja	direktni kontakti, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica
Regulatorna tijela	direktni kontakti, dopisi, e-pošta, posjeti, tematski sastanci, mrežna stranica, izvješća o poslovanju
Mediji	priopćenja, intervjuji, objave, mrežna stranica
Poslovna, stručna i akademска javnost	konferencije, stručne publikacije, tematski sastanci, mrežna stranica

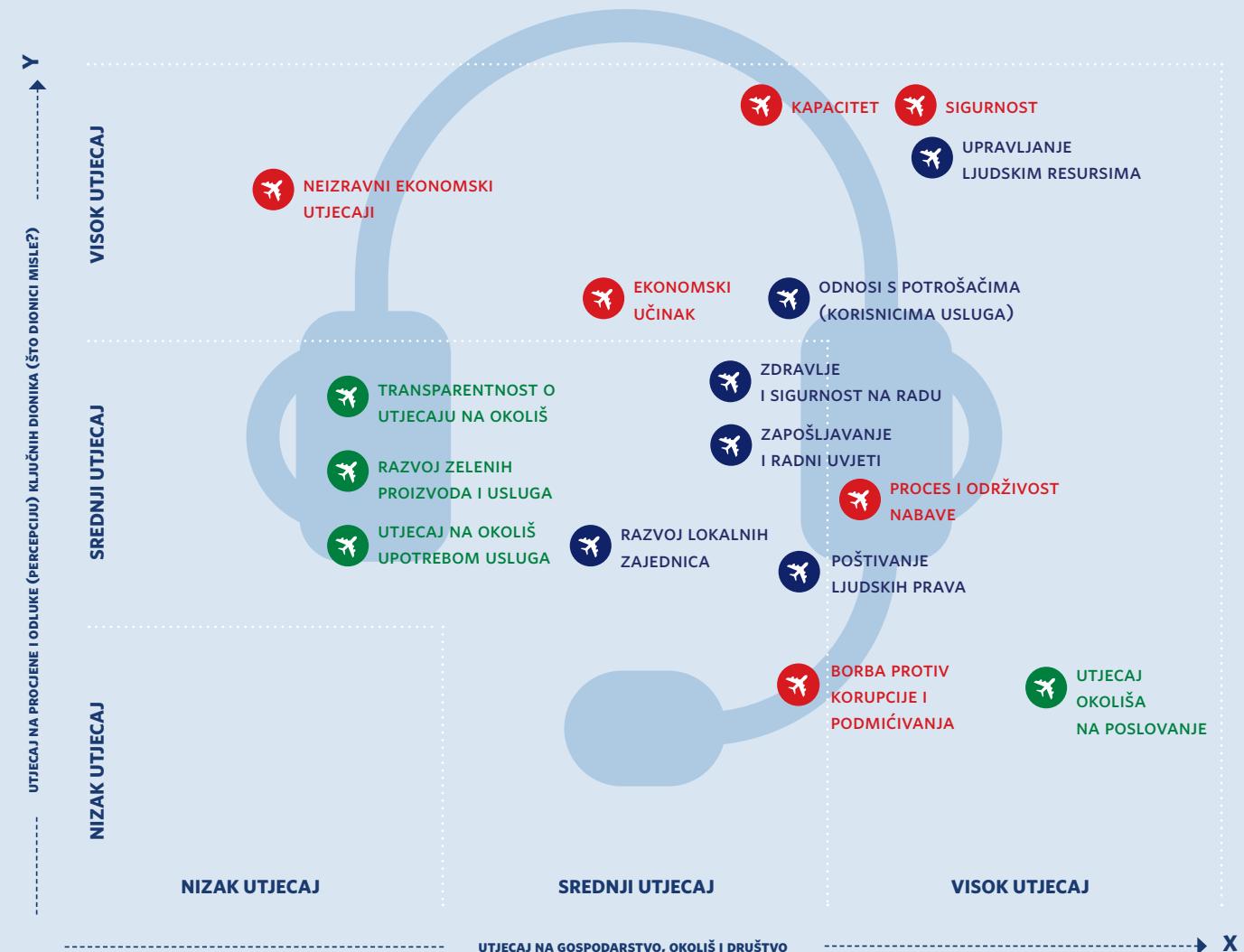
ČLANSTVA U STRUKOVNIM UDRUŽENJIMA

- › Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo (ICAO) - kroz članstvo RH
- › Sjevernoatlantski savez (NATO) - kroz članstvo RH
- › Evropska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol) - kroz članstvo RH
- › Evropska agencija za sigurnost zračnog prometa (EASA) - kroz članstvo RH
- › Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe (FAB CE) - kroz članstvo RH
- › Međunarodna organizacija civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (CANSO)
- › Inicijativa regionalnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (Gate One)
- › Udruženje COOPANS (suradnja šest pružatelja usluga u zračnoj plovidbi)
- › Udruženje A6 - kroz članstvo u COOPANS-u
- › Upravljitelj uvođenja SESAR-a (SESAR Deployment Manager) - kroz članstvo u COOPANS-u
- › Zajedničko poduzeće SESAR 3 (SESAR Joint Undertaking) - kroz članstvo u COOPANS-u
- › Nova paneuropska prometna mreža (NewPENS)
- › Udruženje pružatelja usluga zrakoplovne meteorologije (MET Alliance)
- › Udruženje europskih meteoroloških službi (EUMETNET) - kroz članstvo DHMZ-a
- › Međunarodna suradnja u području nadzora zračnih luka (ICAS)
- › Hrvatska gospodarska komora (HGK)
- › Klub izvoznika poslovnog tjednika Lider

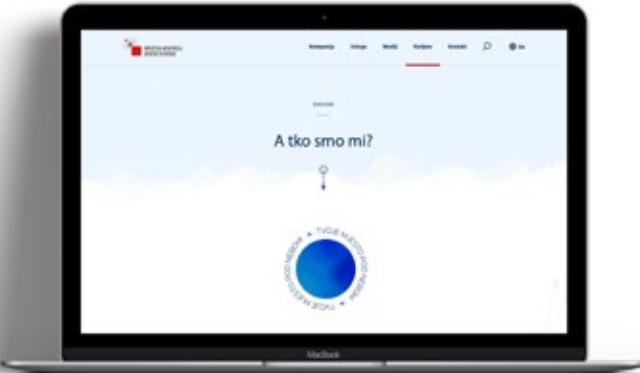
Kategorizacija

EKONOMSKA KATEGORIJA	200
Ekonomski učinak	201
Neizravni ekonomski učinak	203
Proces i održivost nabave	204
Borba protiv korupcije	205
OKOLIŠNA KATEGORIJA	300
Utjecaj poslovanja na okoliš	302, 303, 305, 306
DRUŠTVENA KATEGORIJA	400
Zapošljavanje i radni uvjeti	401
Zdravlje i sigurnost na radu	403
Obuka i obrazovanje	404
Nediskriminacija	406
Razvoj lokalnih zajednica	413

Matrica materijalnosti

Suradnja s dionicima

Komunikacijski kanali

» Mrežne stranice

Glavna mrežna stranica www.crocontrol.hr obogaćena je sadržajima o novoj usluzi oblikovanja letačkih postupaka za koje je HKZP certificiran te je predstavljen naš imidž kao poslodavca (*employer branding*).

Na naslovni se nalaze i poveznice na mrežne stranice za pripremu leta:

- › Internet Briefing <https://ib.crocontrol.hr/> - zrakoplovni korisnici uz prethodnu registraciju imaju mogućnost preduzletne pripreme i podnošenja plana leta online, a dostupno im je i informiranje o važećim NOTAM-ima
- › MET portal <https://met.crocontrol.hr/> - za registrirane korisnike dostupno je više vrsta zrakoplovnih meteoroloških informacija
- › AMC portal <https://amc.crocontrol.hr/> - donosi informacije o aktivnostima u zračnom prostoru, a registriranim korisnicima omogućuje rezervacije za bespilotne sustave.

» Društvene mreže

Na društvenim mrežama (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter, YouTube) objavljene su vijesti o našim aktivnostima i otvorenim natječajima za nova radna mjesta s naglaskom na kampanju za privlačenje kandidata za nove kontrolore zračnog prometa pod nazivom "Vrijeme je za novi level" u okviru koje je osim novog vizuala, snimljen i istoimeni video objavljen na YouTube kanalu HKZP-a
<https://www.youtube.com/watch?v=mpa93cxYwfQ&t=19s>

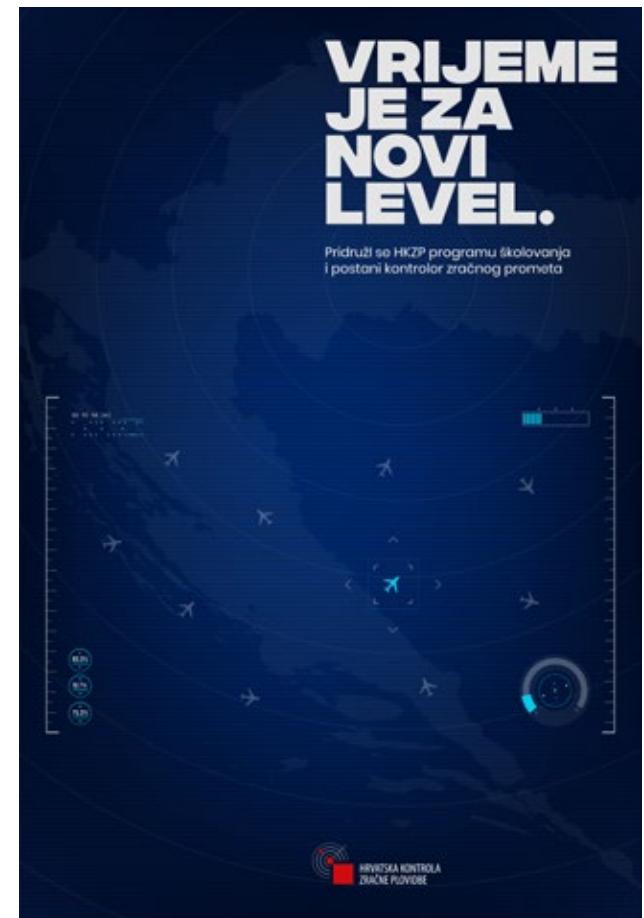
Kroz Facebook stranicu putem Messenger-a omogućena je izravna komunikacija s korisnicima koje su uglavnom zanimali rezultati natječaja za posao na koji su se prijavili.

» Mediji

Godina 2022. bila je obilježena velikom zastupljenosću HKZP-a u medijima. Najčešće teme objavljene u medijima bile su o različitim stavovima socijalnih partnera tijekom dugotrajnih pregovora o sklapanju novog Kolektivnog ugovora i o školovanju kontrolora zračnog prometa.

» Interna komunikacija

Interna komunikacija odvija se putem različitih kanala, počevši od intraneta (interni portal), elektroničke pošte i VPN mobilne mreže, zatim internog Glasila, oglasnih ploča i na kraju putem sastanaka, radionica te izravnim kontaktom.

Zaposlenicima su dostupne i dvije tematske intranetske stranice: COVID-19 kao središnje mjesto za informiranje o bolesti COVID-19 i elektroničko korporativno Glasilo HKZP-a koje donosi informacije o aktivnostima kompanije, no isto tako i o zbivanjima u okruženju. Tiskano izdanje s manjim brojem primjeraka i dalje se dostavlja resornim ministarstvima i subjektima u zračnom prometu.

*"Premda zvuči kao prilično
hladan i proračunat, ne znam
nijedan posao koji je toliko
osoban i emotivan".*

—
Alen Kolbas o svojih 30 godina rada kao kontrolor
zračnog prometa u HTV-ovoj emisiji "Kod nas doma"
emitiranoj krajem studenog 2022.

Konzultacije s korisnicima usluga

Glavni fokus praćenja informacija odnosi se na mišljenje putem redovitih foruma/konzultacija/sastanaka korisnika je li HKZP kao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi ispunio njihove zahtjeve. Informacije o zadovoljstvu korisnika prikupljaju se izravnom komunikacijom i iz anketa koje se objavljaju na službenoj mrežnoj stranici ili dostavljaju putem e-pošte, kao i na samim forumima/sastancima.

U Zborniku zrakoplovnih informacija (AIP) i na službenoj mrežnoj stranici nalaze se kontakti kojima se mogu uputiti prijedlozi, primjedbe ili upiti u vezi usluga zrakoplovnog informiranja na koje se odgovara na dnevnoj bazi.

Za sve ostale usluge upiti se šalju Uredu za sigurnost i sustave upravljanja (USSU) na adresu e-pošte ussu@crocontrol.hr, nakon čega se razmatraju i uz konzultacije sa stručnjacima donosi se odluka o dalnjim aktivnostima.

Krajem svake godine donosi se Plan konzultacija s korisnicima za sljedeću godinu. Menadžer kvalitete prikuplja prijedloge i objedinjuje ih u jedinstveni plan, a na temelju rezultata analiza sektora predlaže poboljšanja načina rada ili kvalitete usluga, te ih uključuje kao ulazne elemente za reviziju ciljeva tijekom preispitivanja koje provodi Uprava (Upravina ocjena).

U 2022. realizirana je jedna konzultacija s korisnicima usluga putem anketa u kojoj je usluga zrakoplovnog informiranja visoko ocijenjena i 13 redovnih foruma, konferencija i sastanaka, a samo jedna nije održana.

REALIZIRANE KONZULTACIJE S KORISNICIMA U 2022.

Vrsta usluge/funkcije/procesa	Teme	Profil korisnika
KONZULTACIJE PUTEM ANKETA		
Zrakoplovno informiranje	Zadovoljstvo uslugama i produktima	Zračni prijevoznici, zračne luke, aeroklubovi, HRZ/MORH, HACZ, MMPI, ostala državna tijela, pružatelji podatkovnih usluga
KONZULTACIJE PUTEM REDOVITIH FORUMA/KONZULTACIJA/SASTANAKA		
Komunikacija, navigacija i nadzor	Ocjena učinkovitosti koordinacijskih procesa i unapređenje suradnje	MORH, Bojna zračnog motrenja i navođenja
Komunikacija, navigacija i nadzor	Praćenje provedbe Ugovora o pružanju radarskih podataka BHANSA-i	BHANSA
Operativne usluge u zračnom prometu Komunikacija, navigacija i nadzor Oblikovanje letačkih postupaka	Plan racionalizacije navigacijskih uređaja u Zagreb FIR-u i postepeno ukidanje konvencionalnih letačkih postupaka	Croatia Airlines, Trade Air, Jung Sky, FPZ/HZNS Operatori aerodroma
Oblikovanje letačkih postupaka	Zadovoljstvo oblikovanim ILP-om, prijedlozi za poboljšanja, zahtjevi regulative, racionalizacija uređaja u okviru PBN regulative	Zračne luke, Croatia Airlines i drugi komercijalni zračni prijevoznici
Operativne usluge u zračnom prometu	Unapređenje pružanja usluga za potrebe Oružanih snaga RH i koordinacije između HKZP-a i MORH-a/OSRH-a	MORH, OSRH, HRZ
Operativne usluge u zračnom prometu Upravljanje zračnim prostorom	Upravljanje zračnim prostorom, Sigurnost zračnog prometa, provedba državnih UAS operacija i budućnost UAS-a	Aeroklubovi, MMPI, HACZ, HUBS, MORH, OSRH, HRZ, korisnici zračnog prostora
Upravljanje protokom zračnog prometa	Operativna suradnja, otvorena pitanja i moguća poboljšanja na jugoistočnoj prometnoj osi u ljetnoj sezoni	NMOC, IATA, zračne luke, zračni prijevoznici
Zrakoplovna meteorologija	Dogovor o izmjenama postojećih sporazuma sa zračim lukama Predstavljanje promjena u produktima HKZP-a za letove na niskim razinama	Zračne luke, generalna avijacija, MUP, MORH, FPZ/HZNS
Upravljanje poslovnim planiranjem - finansijski aspekt	Prošireni odbor za rutne naknade	IATA, AIRE
Komunikacija, navigacija i nadzor	Unapređivanje tehničke suradnje u svrhu poboljšanja kvalitete kontrole zračnog prometa	MORH, HRZ, ZMIN

Suradnja s dobavljačima

Poslovne aktivnosti HKZP-a uključuju veliki broj dobavljača, najviše iz područja elektroindustrije i elektroničkih komunikacija. HKZP kao javni naručitelj provodi postupke nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi i internim aktima.

Odabrani dobavljač, osim što jamči potrebne standarde kvalitete, mora voditi računa o načelima društveno odgovornog poslovanja koja se prije svega odnose na poštivanje ljudskih prava i radnih uvjeta, zdravlja i sigurnosti na radu, okoliša i poslovne etike.

Ocjenjivanje vanjskih dobavljača provodi se na godišnjoj razini i prema Ocjeni dobavljača za 2022. je izrađen izvještaj kojim je ocijenjeno 44 najznačajnija dobavljača (39 domaćih i 5 inozemnih).

Ukupna vrijednost provedenih postupaka javne nabave u 2022. iznosi 138,3 milijuna HRK (bez PDV-a), od čega su: usluge 70,3 milijuna HRK, radovi 8,2 milijuna HRK i robe 59,8 milijuna HRK. Na zemlje članice EU-a odnosi se 75,8 % (na RH 57,3 %) ukupne vrijednosti provedenih postupaka javne nabave.

Ukupna vrijednost provedenih postupaka jednostavne nabave iznosi 18,3 milijuna HRK (bez PDV-a), od čega su: usluge 9,1 milijuna HRK, radovi 2,2 milijuna HRK i robe 7 milijuna HRK.

U 2022. HKZP je surađivao s 823 dobavljača, od kojih su 85 inozemni. Ukupni promet s dobavljačima iznosi je 186,3 milijuna HRK, od čega 93,6 milijuna HRK s dobavljačima iz RH.

BROJ DOBAVLJAČA S IZNOSIMA ULAZNIH RAČUNA BEZ PDV-A PO DRŽAVAMA

Država	Broj dobavljača	Promet u 2022.	
		HRK (000)	Udio %
Austrija	6	3.159	1,7
Belgija	4	1.333	0,7
Češka	5	366	0,2
Francuska	2	26.832	14,4
Republika Hrvatska	738	93.590	50,2
Italija	2	3.112	1,7
Luxemburg	2	1.209	0,6
Nizozemska	5	1.472	0,8
Njemačka	13	3.541	1,9
Slovačka	1	507	0,3
Slovenija	2	248	0,1
Poljska	3	330	0,2
Švedska	4	2.272	1,2
Ostale zemlje	8	310	0,2
Ukupno zemlje EU-a	795	138.279	74,2
Norveška	1	2.217	1,2
Švicarska	2	1.057	0,6
Velika Britanija	11	44.553	23,9
Ostale zemlje	14	159	0,1
Ukupno zemlje izvan EU-a	28	47.986	25,8
Sveukupno	823	186.266	100,0

Informacije o javnoj nabavi dostupne su na mrežnoj stranici Društva:
<https://www.crocontrol.hr/kompanija/javna-nabava/>

Suradnja sa zrakoplovnom industrijom

Nakon uspješnog rada na zajedničkim projektima, HKZP i DFS Aviation Services potpisali su početkom 2022. Memorandum o suradnji. Suradnja će primarno obuhvaćati područje osposobljavanja u zrakoplovstvu i konzultantske usluge kao i provedbu zajedničkih projekata za korisnike, pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i zračne luke u jugoistočnoj Europi.

Suradnja s akademskom zajednicom

Sporazum o suradnji potписан je s Prirodoslovno-matematičkim fakultetom iz Zagreba početkom veljače 2022. vezano uz organizaciju i provedbu stručne prakse studenata fakulteta, izradu završnih i diplomskih radova te suradnju s Karijernim centrom fakulteta.

Također, isti je sporazum potписан i s Fakultetom prometnih znanosti (FPZ) u travnju 2022. Sukladno Sporazumu, stručna praksa se u HKZP-u izvodi kroz radne zadatke vezane uz studijske programe Promet i Inteligentni transportni sustavi i logistika u trajanju do 160 sati. Temeljem Sporazuma o suradnji s FPZ-om, instruktori i drugi zaposlenici HKZP-a su i u 2022. sudjelovali u izvođenju nastave kao i simulatorskih vježbi za studente studija aeronautike, modula Kontrola leta i piloti.

S Fakultetom elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu također postoji Sporazum o suradnji u području stručnih praksi po kojem njihovi studenti mogu u HKZP-u uz stručno vodstvo odraditi praksu od 3 - 6 tjedana.

Suradnja s lokalnom zajednicom

HKZP je Zračnom pristaništu Mali Lošinj donirao opremu, sponzorirao je 307. Sinjsku alklu, projekt "BluRedGreen Lake" u Imotskom, zrakoplovnu priredbu "HUBS dron piknik 2022", eko akciju "Od izvora do mora" Športsko ribolovne udruge Odra, dječji nogometni turnir NK Hajduk i tradicionalno obljetnicu ustrojavanja HRZ-a.

Događanja

Sajmovi karijera

U 2022. sudjelovali smo na nekoliko sajmova karijera: u svibnju na Job Fairu na FER-u, a u lipnju na Danu karijera FPZ-a i Career Speed Datingu na splitskom FESB-u. Naviše pitanja bilo je o mogućnostima zapošljavanja i realizacije stručne prakse u našoj kompaniji, a to je bila i prilika da studente upoznamo i s najmodernijom tehnologijom koju koristimo za povećanje sigurnosti i učinkovitosti zračnog prometa.

AMC Portal predstavljen na konferenciji o dronovima

U sklopu konferencije ICUAS '22, koja se održala od 21. do 24. lipnja 2022. u Dubrovniku, HKZP je sudjelovao kao izlagač i sponzor natjecanja studenata u gašenju požara pomoći bespilotnih zrakoplova. ICUAS je međunarodni znanstveni skup koji okuplja brojne svjetske stručnjake iz akademije i industrije u području bespilotnih zrakoplova, čiji je organizator i pokrovitelj bio FER. Predstavnici HKZP-a tom su prigodom predstavili sustave za upravljanje zračnim prostorom AMC Portal i AMC Portal Mobile i zainteresiranim posjetiteljima našeg izložbenog prostora pružili uvid u legalno obavljanje letačkih operacija sustavima bespilotnih zrakoplova u Hrvatskoj.

Vježbe potrage i spašavanja zrakoplova

Simulacijsko-komunikacijska vježba potrage i spašavanja zrakoplova „ASAR 2023 - 1“ održana je 16. rujna, a potom je 15. listopada 2022. održana stožerno-zapovjedna vježba „ASAR 2023-2“ u Orahovici. Organizator vježbi bilo je Ravnateljstvo civilne zaštite, a uz brojne sudionike sudjelovao je i HKZP. Ciljevi vježbi bili su provjera komunikacijskih veza i usklađenosti djelovanja sudionika sustava potrage i spašavanja zrakoplova, uzbunjivanja sustava, utvrđivanje primjenjivosti operativnih dokumenata koji definiraju postupanje u akciji spašavanja te krizno komuniciranje.

Predstavljanje najmladima

Početkom prosinca 2022. naši su predstavnici sudjelovali na manifestaciji "Aeronaut 8" koju su organizirali Aeroklub Nimbus i Zajednica tehničke kulture Grada Dubrovnika u sklopu projekta Du STEM sufinanciranog od strane EU-a. Najmlađe generacije podučene su upravljanju zračnim prometom, a one starije naši su kontrolori zainteresirali za poslove koji se nude.

Feast User Group u Splitu

Sastanak korisnika FEAST-a sa 50 sudionika iz Europe i šire, održan je 16. i 17. studenog 2022. u Splitu. Pritom su predstavljene novine u testovima koji omogućavaju kvalitetnu i bolju provjeru potrebnih vještina za kontrolore zračnog prometa.

Prvi Samit o upravljanju zračnim prometom u jugoistočnoj Europi

U suradnji s DFS AS HKZP je 26. i 27. rujna 2022. u Cavtatu organizirao prvi Samit o upravljanju zračnim prometom u jugoistočnoj Europi na kojem su predstavljena implementirana rješenja udaljenih kontrolnih tornjeva, mogućnosti školovanja kontrolora zračnog prometa, upravljanja zračnim prostorom i prometom bespilotnih sustava.

Fokus je bio na prezentaciji usluga i proizvoda naprednih tehnologija koji doprinose razvoju i oporavku sustava upravljanja zračnim prometom nakon pandemije bolesti COVID-19, a HKZP je predstavio sustav osposobljavanja kontrolora zračnog prometa i AMC Portal.

Sudionici Samita u Cavtatu

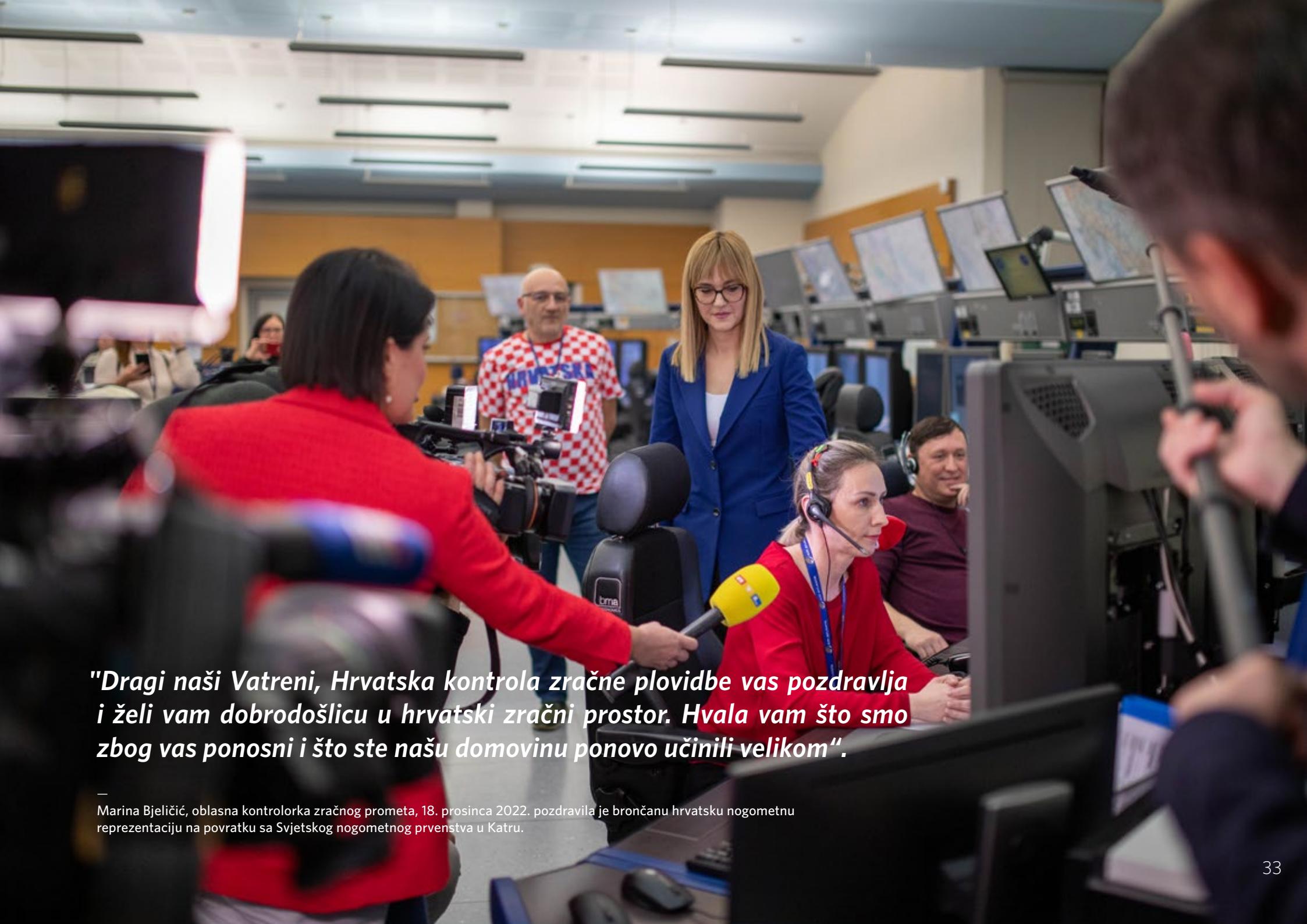
Prvi oblasni kontrolori zračnog prometa u potpunosti školovani u Hrvatskoj

Nakon što je HKZP u 2021. uspostavio cijeloviti sustav osposobljavanja svih vrsta kontrolora zračnog prometa, svoje školovanje su 14. listopada 2022. uspješno završili prvi oblasni kontrolor i kontrolorka koji su u potpunosti osposobljeni u Hrvatskoj.

Uz Vicu Torića nekoliko dana kasnije praktično osposobljavanje uspješno je završila i gimnazijalka Diana Patajac, prva oblasna kontrolorka školovana u našoj kompaniji. Ona je i prva žena koja je položila za oblasnu kontrolu u posljednjih osam godina, a svoj novi posao ocjenjuje kao najbolji na svijetu.

"Ponosan sam što sam uspješno položio teorijski dio provjere znanja i praktične vještine i što ću u Centru oblasne kontrole voditi brigu o sigurnosti zrakoplova, posade i putnika. Ovaj posao sam izabrao jer je jako dinamičan i čini me ispunjenim"

Izjavio je Vice Torić, prvi oblasni kontrolor zračnog prometa koji je za dvije godine i četiri mjeseca uspješno završio školovanje. Vice je inače magistar matematike i odmah nakon studija na zagrebačkom PMF-u prijavio se na natječaj te je izabran u prvoj generaciji kandidata koji se od početka do kraja školuju u HKZP-u.

"Dragi naši Vatreni, Hrvatska kontrola zračne plovidbe vas pozdravlja i želi vam dobrodošlicu u hrvatski zračni prostor. Hvala vam što smo zbog vas ponosni i što ste našu domovinu ponovo učinili velikom".

—
Marina Bjeličić, oblasna kontrolorka zračnog prometa, 18. prosinca 2022. pozdravila je brončanu hrvatsku nogometnu reprezentaciju na povratku sa Svjetskog nogometnog prvenstva u Katru.

Ekonomski kategorija

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- › Upravljanje ekonomskim resursima
- › Upravljanje doprinosom ekonomskim promjenama
- › Sviest o odgovornom utjecaju na lokalnu i nacionalnu ekonomiju

CILJ DO 2024.:

Ostvariti ciljeve kapaciteta iz Plana poslovanja 2020.-2024. usklajivanjem prognoziranog rasta prometa s povećanjem kapaciteta, omogućiti kapitalna ulaganja i pritom održati troškovnu učinkovitost pružanja usluga.

Osnova za to su petogodišnji planovi poslovanja čije se izvršenje kontinuirano provjerava i prati na mjesecnoj razini.

Ekonomski vrijednosti

Uslijed povoljnije epidemiološke situacije i oporavka zračnog prometa tijekom 2022., HKZP je ostvario bolji poslovni rezultat nego 2021. Uz ostvareni veći promet i prihod temeljem pružanja usluga u zračnoj plovidbi, Društvo je premašilo, dotada, rekordni iznos ostvarenih poslovnih prihoda iz pred pandemiske 2019. godine, za 17,3%.

Ciljevi HKZP-a i dalje su ambiciozni - razvoj potrebnih kapaciteta za rast prometa, realizacija strateških investicija i daljnje poboljšanje učinkovitosti.

U izravno stvorenoj ekonomskoj vrijednosti prihodi od prodaje za pružene usluge korisnicima zračnog prostora iznose 964 milijuna HRK, od čega se 94,9 % odnosi na inozemne korisnike. Ostali prihodi sukladno metodologiji isključuju knjigovodstvene kategorije prihoda, poput otpuštanja rezervacija i otpisa potraživanja.

Operativni troškovi obuhvaćaju materijalne troškove za energiju, rezervne dijelove, zakup domaćih i međunarodnih vodova, usluge prijenosa podataka, prijevoz, održavanje opreme, osposobljavanje kontrolorskog osoblja, prava korištenja licenci i radijskih frekvencija, dnevnice za službena putovanja, putne troškove i dr.

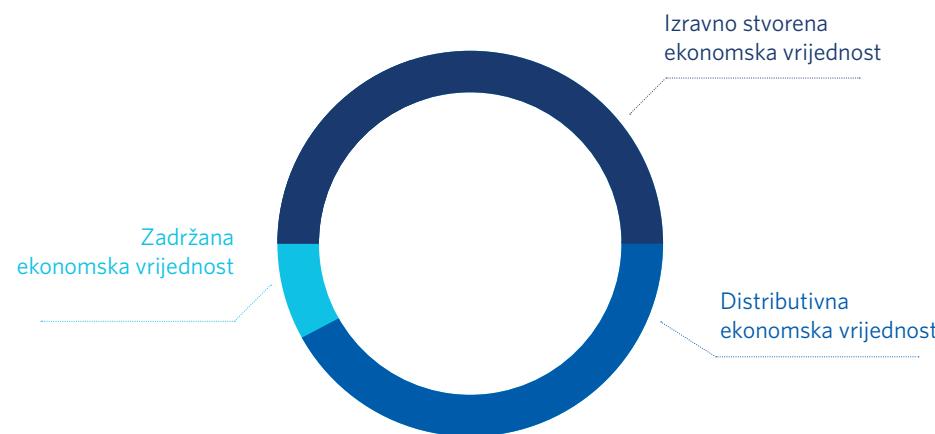
Plaće i naknade zaposlenika obuhvaćaju bruto plaće svih zaposlenih s doprinosima iz i na bruto plaće uvećane za ukupno obračunate naknade zaposlenih (uključen dobrovoljni mirovinski fond i isplaćene otpremnine), sukladno Kolektivnom ugovoru.

Plaćanja davateljima kapitala odnose se na kamate na neotplaćeni iznos glavnice po realiziranim kreditima sukladno planiranoj dinamici otplate.

Ulaganja u zajednicu odnose se na donacije, sponsorstva i doprinos za turističku zajednicu (dostupno na linku <https://www.crocontrol.hr/info/drustvena-odgovornost/>).

Zadržana ekonomski vrijednost čini razliku između izravno stvorene i distribuirane ekonomski vrijednosti.

Izravno stvorena i distribuirana ekonomski vrijednost (HRK) u 2022. godini

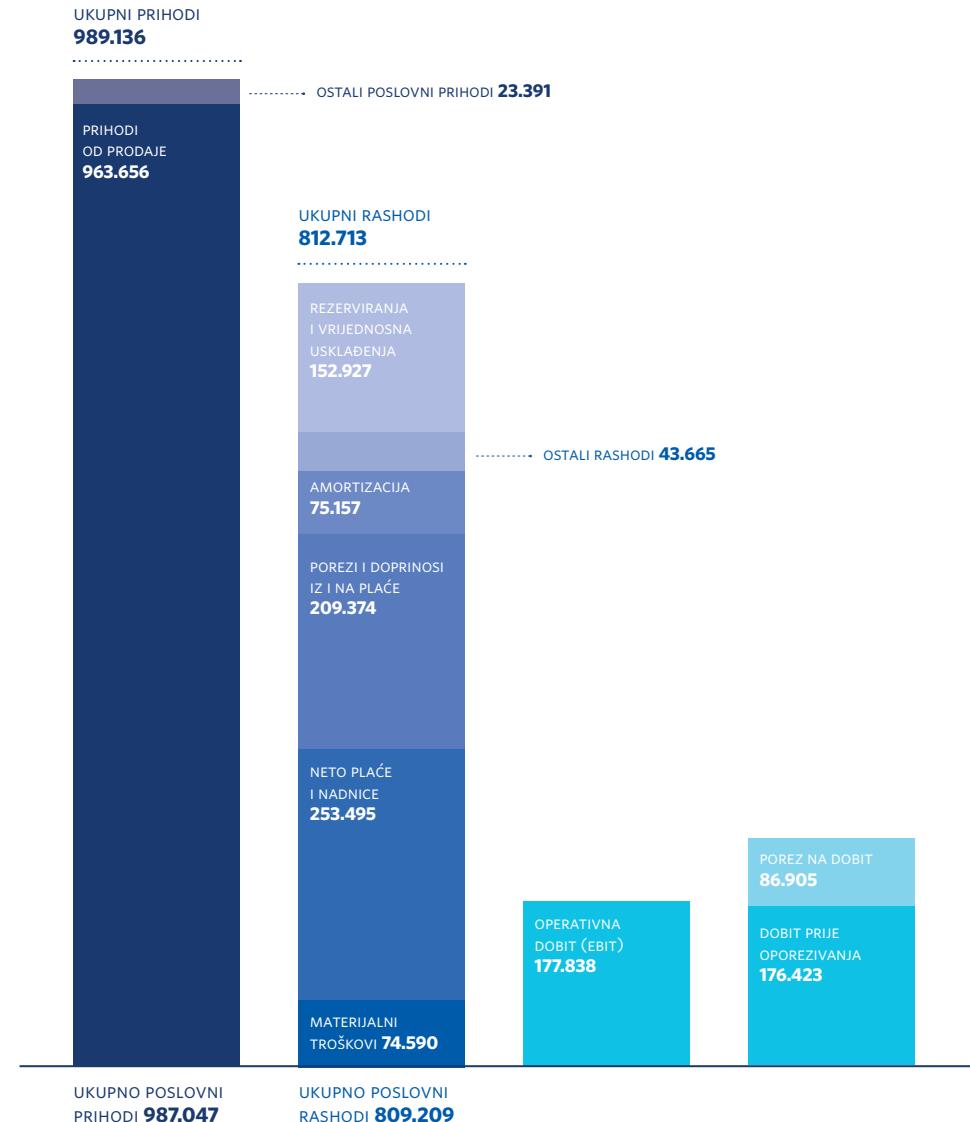

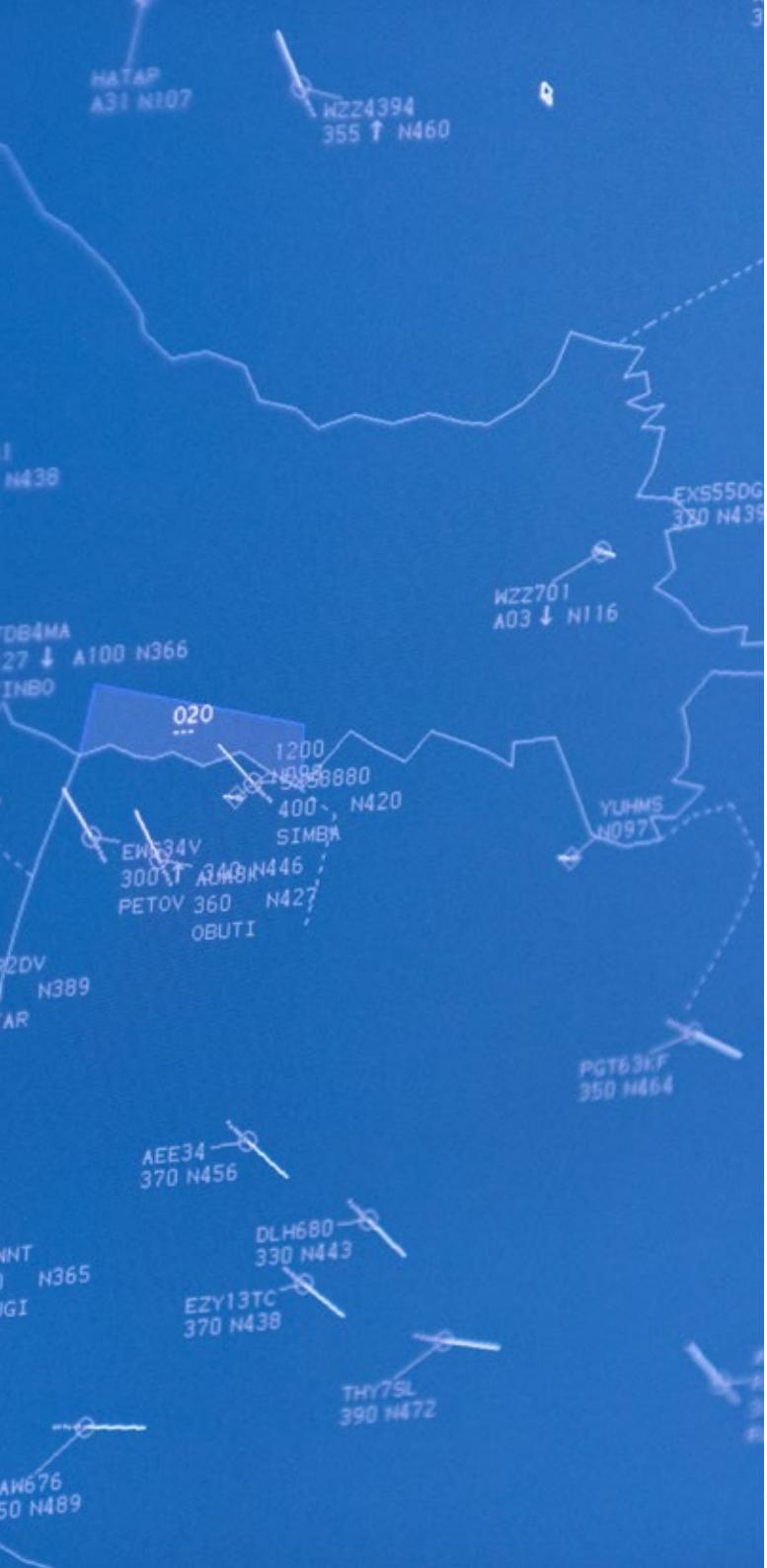
ELEMENTI	2021.	2022.	%-tak promjene 2022. / 2021.
Izravno stvorena ekonomski vrijednost - Prihodi	564.018.132	982.479.688	74,2%
Prihodi od prodaje	542.044.162	963.656.017	77,8%
Ostali poslovni prihodi	21.973.970	18.823.671	-14,3%
Distribuirana ekonomski vrijednost	518.018.502	824.527.287	59,2%
Operativni troškovi	98.609.248	266.220.642	170,0%
Troškovi zaposlenika	417.711.159	462.869.533	10,8%
Plaćanja davateljima kapitala	747.412	2.974.655	298,0%
Uplate u državni proračun	0	90.885.028	-
Ulaganja u zajednicu	950.684	1.577.429	65,9%
Zadržana ekonomski vrijednost	45.999.630	157.952.401	243,4%

Financijski i ostali pokazatelji poslovanja

Financijski pokazatelji (000 HRK)	2021.	2022.	%-tak promjene 2022. / 2021.
Poslovni prihodi	595.965	987.047	65,62 %
Prihod od prodaje	542.044	963.656	77,78 %
Poslovni rashodi	602.775	809.209	34,25 %
Neto plaće i nadnice	229.427	253.495	10,49 %
EBITDA ¹	76.288	252.996	231,63 %
Neto dobit/ (gubitak)	-4.544	89.518	-2069,92 %
Produktivnost (poslovni prihodi po prosj. zaposlenom)	813	1.328	63,39 %
Dugotrajna imovina	480.393	466.201	-2,95 %
Kratkotrajna imovina	382.733	877.420	129,25 %
Kapital i rezerve	710.000	799.518	12,61 %
Ostvarene investicije	67.544	52.116	-22,84 %
Ostali pokazatelji			
Broj zaposlenih 31. 12.	740	752	1,62 %
Prosječni broj zaposlenih	733	743	1,36 %
Broj kontrolora zračnog prometa s dozvolama 31. 12.	284	292	2,82 %
Prosječni broj sati osposobljavanja po zaposlenom	121	138	14,05 %
Broj IFR GAT operacija (letova)	460.914	713.436	54,79 %
Koeficijent tekuće likvidnosti	2,79	3,35	19,92 %
Koeficijent zaduženosti	0,19	0,31	64,56 %

EBITDA¹ - dobit prije kamata, poreza i amortizacije

EU Taksonomija

Kao obveznik Uredbe o EU taksonomiji 2020/852, HKZP ove godine objavljuje ključne pokazatelje uspješnosti (prihod, kapitalne troškove – Capex i operativne troškove Opex). Donošenjem Europskog zelenog plana 2019., Europska unija (EU) postavila je smjernice za zelene investicije. Kako bi se postiglo energetski neutralno gospodarstvo, potrebno je potaknuti privatne investicije u održive, odnosno zelene projekte i gospodarske djelatnosti. U svrhu postizanja europskih klimatskih ciljeva i ciljeva Europskog zelenog plana, donesena je uredba o EU taksonomiji (EU) 2020/852.

Prema članku 8. navedene Uredbe, HKZP je kao subjekt od javnog interesa i obveznik nefinancijskog izvještavanja prema Direktivi o nefinancijskom izvještavanju obvezno od 1. 1. 2022. izvještavati o svojim okolišno održivim djelatnostima. U 2021. je bilo potrebno izvestiti samo udio taksonomske prihvatljivih i neprihvatljivih djelatnosti u ukupnim prihodima, kapitalnim rashodima i operativnim rashodima kompanije. Od 2022. potrebno je izvještavati i udio taksonomske usklađenih djelatnosti.

Gospodarska aktivnost je taksonomski prihvatljiva ako je uvrštena u delegirane akte Uredbe o taksonomiji, odnosno ako su za nju raspisani tehnički kriteriji provjere, a taksonomski je usklađena ako zadovoljava spomenute tehničke kriterije provjere.

Kao obveznik nefinancijskog izvještavanja, HKZP drugu godinu zaredom objavljuje informacije o ključnim pokazateljima uspješnosti svojih taksonomski prihvatljivih, taksonomski usklađenih i taksonomski neprihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje doprinose ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama kako je propisano u Uredbi o EU taksonomiji i delegiranim uredba o objavama (EU) 2021/2178.

Kako bi utvrdili smatra li se neka gospodarska djelatnost prihvatljiva, radna skupina za nefinancijsko izvještavanje provela je analizu na dvije razine:

- › gospodarska djelatnost se provodi na razini Društva
- › gospodarska aktivnost se nalazi u aneksima delegiranih uredbi Uredbe o EU taksonomiji.

U izvještajnoj godini 2022. gospodarske djelatnosti zrakoplovne industrije još nisu uvrštene u Delegirane akte Uredbe o taksonomiji. Analizom je zaključeno kako se niti jedna djelatnost Društva ne nalazi na popisu objavljenih delegiranih akta, te je primarna djelatnost poduzeća taksonomski neprihvatljiva.

Očekuje se da će djelatnosti iz avioindustrije biti dio sljedećeg delegiranog akta te bi se u slijedećih nekoliko godina povećao udio taksonomske prihvatljivih i usklađenih djelatnosti HKZP-a.

Tablični prikazi taksonomskih ključnih pokazatelja (CapEx, OpEx i prihod) su prikazani u Dodatu 1.

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I KLJUČNI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

Ključni pokazatelji uspješnosti za utvrđene gospodarske djelatnosti izračunati su i objavljeni u skladu s Delegiranim uredbom o objavama (EU) 2021/2178. Budući da zrakoplovstvo još nije jedan od sektora obuhvaćenih delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 10., stavkom 3. Uredbe (EU) 2020/852 udio taksonomske prihvatljivih ekonomskih djelatnosti u prometu, kapitalnim troškovima i operativnim troškovima bio je 0 % u finansijskoj godini 2022.

Međunarodna suradnja

HKZP je uključen u razvoj europskog zračnog prostora kroz sudjelovanje zaposlenika u međunarodnim projektima i aktivnostima brojnih međunarodnih organizacija i udruženja.

ICAO — Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo, čija je RH članica od 1992., specijalizirana je agencija Ujedinjenih naroda koja utvrđuje standarde i preporučenu praksu u cilju povećanja sigurnosti zrakoplovstva.

Eurocontrol — Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe trenutno ima 41 državu članicu, a RH je članica od 1997.

NATO — Vezano uz članstvo RH u NATO-u od 2009., HKZP ima dobru suradnju s operativnim tijelima u području kontrole zračnog prometa, s naglaskom na zajedničkom fleksibilnom korištenju zračnog prostora u nadležnosti HKZP-a.

FAB CE — Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe zajednička je inicijativa Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Češke, Slovačke, Slovenije i njihovih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi potpisana 5. svibnja 2011. Uspostava FAB-ova obveza je koja proizlazi iz međudržavnog ugovora temeljem regulative Jedinstvenog europskog neba u cilju povećanja sigurnosti zračnog prometa, smanjenja kašnjenja i troškova korisnicima zračnog prostora te zaštite okoliša.

COOPANS — Međunarodno udruženje pružatelja usluga u zračnoj plovidbi iz Hrvatske, Irske, Švedske, Danske, Austrije i Portugala osnovano je s ciljem zajedničkog razvoja, nadogradnje i harmonizacije sustava za upravljanje zračnim prometom. HKZP je postao punopravni član 2011.

A6 Alliance — Potpisom Memoranduma o suradnji COOPANS 2015. pristupa **Udruženju A6** koje okuplja pružatelje usluga iz Francuske, Španjolske, Italije, Njemačke, Velike Britanije, Poljske te konzorcija B4, vezano uz aktivnosti **Upravitelja uvođenja SESAR-a** (SDM-a) i programa SESAR 2020.

Gate One — Suradnja koja okuplja 13 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, grupirana je u 3 funkcionalna bloka zračnog prostora pod nazivom Gate One (FAB CE, Baltic FAB, Danube FAB) i 2 FIR-a izvan EU-a (Beograd i Skopje), u cilju promicanja učinkovitosti upravljanja zračnim prometom na europskoj razini, jačanja suradnje te snažnijeg i bolje koordiniranog zastupanja država u europskim procesima odlučivanja. HKZP je jedan od osnivača ove suradnje.

CANSO — Interesno udruženje civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi osnovano je 1996. s ciljem stvaranja vrijednosti za svoje članove, zastupanja interesa industrije te poticanja razvoja industrije na globalnoj i regionalnoj razini. HKZP djeluje unutar CANSO-a Europa u radu raznih odbora.

CINEA — Izvršna agencija za klimu, okoliš i infrastrukturu naslijedila je 1. travnja 2021. Izvršnu agenciju za inovacije i mreže (INEA). CINEA provodi dijelove EU-ovih programa financiranja za promet, energetiku i klimatsku politiku.

SESAR — Program istraživanja i razvoja u području upravljanja zračnim prometom jedinstvenog europskog neba tehnološki je dio SES inicijative, a inicirala ga je Europska komisija. S ciljem upravljanja razvojnom fazom SESAR-a, Europska unija je 2007. osnovala Zajedničko poduzeće za SESAR (SJU) kao javno-privatno partnerstvo čije su članice Europska komisija, Eurocontrol i zrakoplovni sektor, uključujući pružatelje usluga u zračnoj plovidbi. COOPANS konzorcij je 2016. postao punopravni član SJU, a njegovi članovi, pa tako i HKZP, ušli su u program industrijskih istraživanja i demonstracija SESAR 2020.

Krajem 2021. pokrenuto je **Zajedničko poduzeće SESAR 3** (SESAR 3 JU) koje zamjenjuje svog prethodnika. Također, HKZP u okviru COOPANS-a aktivno sudjeluje u njegovom radu. Za implementaciju zajedničkih projekata namijenjenih poboljšanju učinkovitosti ATM sustava, Europska komisija je 2014. uspostavila funkciju SDM-a, u kojem sudjeluju zračni prijevoznici, operatori zračnih luka i pružatelji usluga u zračnoj plovidbi. HKZP je krajem 2014. kroz COOPANS postao član upravljačkog konzorcija koji obavlja funkciju SDM-a, odnosno konzorcija za uvođenje SESAR-a.

Od 1. lipnja 2022. Partnerstvo za uvođenje SESAR-a i infrastrukturu (SESAR Deployment & Infrastructure Partnership – SDIP) preuzele je ulogu SDM-a, a time i koordinatora Okvirnog partnerskog ugovora, nakon službenog imenovanja od strane Europske komisije. Osnovna razlika je uključivanje Eurocontrola-Upravitelja mreže kao četvrte grupacije. Zadaće SDM-a se novim imenovanjem nisu promijenile. One se u prvom redu odnose na ispunjavanje CP1 regulative te održavanja i provođenja Programa uvođenja SESAR-a.

Projekti sufinancirani iz EU fondova

HKZP sudjeluje u brojnim projektima koje sufinancira EU, pa je u razdoblju od 2014. do 2022. iz Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) povukao značajna sredstva kao potporu za svoje razvojne projekte. Radi se o ukupnoj vrijednosti od 39 milijuna eura uz sufinanciranje do najviše 28 milijuna eura (u prosjeku 72 %).

CEF je ključan finansijski instrument EU-a kojemu je glavni cilj pružanje finansijske pomoći za projekte razvoja transeuropskih mreža u području prometa, energetike i digitalnih usluga.

HKZP je u najvećem dijelu projekata sudjelovalo u suradnji s inozemnim partnerima ili putem zajedničkih prijava koordiniranih od strane SDM-a ili direktno prijavama INEA-i. Cilj realizacije tih projekata je praćenje i primjena najsuvremenijih tehnoloških trendova, što se prvenstveno odnosi na stalnu i intenzivnu modernizaciju glavnog sustava za upravljanje zračnim prometom.

Od ukupno 17 sufinanciranih projekata, 16 ih je zatvoreno do kraja 2022. Aktivan je još projekt Provedba usklađenog rješenja upravljanja informacijskim sustavima (SWIM Yellow) kod članova COOPANS-a i opće usklađivanje sa Zajedničkim pilot-projektom. Projekt će uključivati i potrebna kibernetička sigurnosna rješenja, kao i usluge proširenog upravljanja dolascima zrakoplova. Proračun HKZP-ovog dijela unutar projekta iznosi 10,4 milijuna eura s mogućnošću sufinanciranja od 50 %.

Projekti u 2022.

HKZP je u 2022. proveo investicijske aktivnosti u cilju proširenja kapaciteta i povećanja sigurnosti zračnog prometa, a koje su vidljive u donjoj tablici.

Naziv projekta	Vrijednost u 000 HRK
Nadogradnje COOPANS sustava za upravljanje zračnim prometom	18.095
Modernizacija sustava za upravljanje zračnim prometom	2.486
Modernizacija sustava govornih komunikacija	2.715
Nadogradnja mrežne infrastrukture (MAGNet)	11.423
Modernizacija sustava mrežnih komunikacija	2.348
Modernizacija informacijsko-komunikacijskih sustava	4.229
Modernizacija energetskih i klimatizacijskih sustava	2.353
Ostala ulaganja pojedinačne vrijednosti manje od 2 mil. HRK	8.467
UKUPNO	52.116

Nadogradnja mrežne infrastrukture (MAGNet)

U 2022. puštena je u rad mreža MAGNet, čime je osigurana jedinstvena nacionalna komunikacijska infrastruktura temeljena na IP mrežnoj tehnologiji, kao podrška strateškim interesima Društva. Riječ je o projektu koji je preduvjet operativnom radu postojećih i razvoju budućih usluga, tehničkih sustava i uređaja HKZP-a, sukladno operativno-tehničkim i sigurnosnim zahtjevima sustava kojima se ostvaruje pružanje usluga u zračnoj plovidbi, a ta će mreža biti neovisna od fluktuacija na tržištu telekomunikacijskih usluga u Hrvatskoj.

Nadogradnje COOPANS sustava za upravljanje zračnim prometom

U operativni rad puštena je jedna COOPANS nadogradnja B3.8 s nizom operativnih poboljšanja. Već ugovorena nadogradnja B3.8+ paralelno je razvijana i verificirana, a validacija se očekuje u 2023. te su definirani zahtjevi i sklopljeni ugovori za nadogradnje B3.9 i B3.10.

Modernizacija zemaljskih sustava za govornu komunikaciju

Tim projektom zamjenjeni su postojeći sustavi za operativno snimanje i reprodukciju (VRRS) na lokacijama Zagreb, Pula, Zadar, Split i Dubrovnik radi ispunjavanja operativnih zahtjeva interoperabilnosti novog VRSS sustava na VoIP sučelja.

Okolišna kategorija

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- › Upravljanje i očuvanje prirodnih resursa
- › Upravljanje doprinosom klimatskim promjenama
- › Svijest o odgovornom utjecaju na okoliš

CILJ DO 2024.:

Osigurati vođenje zračnog prometa u cilju poboljšanja učinkovitosti ruta. Budući da je HKZP napravio planove za osiguravanje kapaciteta, čime će se smanjiti izmjene ruta koje negativno utječu na cilj zaštite okoliša, cilj je jednak referentnim vrijednostima Upravitelja mreže.

HKZP kao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi osigurava korisnicima usluga mogućnost korištenja što kraćih ruta, za što su propisane ciljne vrijednosti koje ostvaruje punom implementacijom koncepta zračnog prostora slobodnih ruta.

KLJUČNI POKAZATELJI:

- › Smanjenje emisija stakleničkih plinova
- › Praćenje uštede emisija putem slobodnih ruta
- › Potrošnja električne energije

Održivo upravljanje okolišem

Prema procjeni Eurocontrola, utjecaj aktivnosti pružatelja usluga na planiranje i osiguranje učinkovite organizacije zračnog prostora iznosi oko 6 % u ukupnom izgaranju goriva u duljini planirane rute. Dizajn zračnog prostora i način rada zrakoplova će uz primjenu novih tehnologija u budućnosti najviše pridonijeti zaštiti okoliša i kontroli štetnih emisija.

Put prema potpunoj dekarbonizaciji zrakoplovne industrije

Zrakoplovstvo je odgovorno za 3,5 % aktivnosti koje pokreću klimatske promjene te stoga svi dionici trebaju dati doprinos održivom zrakoplovstvu. U ostvarenju ambicioznog cilja klimatske neutralnosti do 2050., EU treba poduzeti niz aktivnosti za osiguranje potpune dekarbonizacije zračnog prometa te se i zrakoplovna industrija obvezala smanjiti utjecaj na okoliš.

Bez obzira na krizu uzrokovanu pandemijom, aktivnosti oporavka moraju biti u skladu s ciljevima održivosti okoliša, tzv. green recovery. U tom kontekstu osnovana je radna skupina u okviru zajedničkog programa EASA-e i Eurocontrola, u kojoj sudjeluju i predstavnici HKZP-a, a čiji je zadatak izraditi rješenja za veću transparentnost pružatelja usluga u izyještavanju o svom utjecaju na okoliš. Također, predstavnici HKZP-a sudjeluju i u radnoj skupini ICAO-a koja se bavi ekološkim pitanjima vezanim uz zračne luke i operacije zrakoplova u njihovoј blizini kako bi se poboljšale politike zaštite okoliša.

Sustavi i politike

Politika upravljanja okolišem definirana je prilikom uvođenja sustava upravljanja okolišem prema normi ISO 14001 sukladno prirodi, opsegu i utjecaju djelatnosti, proizvoda ili usluga HKZP-a na okoliš.

Ta politika postavlja osnovna načela i potvrđuje opredjeljenje HKZP-a za konstantnu brigu o okolišu, a s njome moraju biti upoznati svi zaposlenici i vanjski izvođači radova. Težište aktivnosti stavljeno je na uklanjanje nesukladnosti koje se javljaju u sustavu upravljanja okolišem, a prioritet je stalno prepoznavanje i upravljanje rizicima i prilikama za poboljšanje te stalni nadzor svih radnih aktivnosti.

U realizaciji ciljeva okoliša u HKZP-u sudjeluju svi zaposlenici, svatko u okviru svojih radnih aktivnosti i prihvativom utjecaju radnih procesa na okoliš.

Ciljevi zaštite okoliša HKZP-a definirani su ovisno o:

- › usklađenosti sa zakonskim i drugim zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša
- › očuvanju i racionalnom korištenju prirodnih resursa (električna energija, voda i gorivo)
- › razvijanju svijesti o odgovornom utjecaju na okoliš
- › prevenciji onečišćenja kao temeljnog pristupa u upravljanju aspektima okoliša
- › osiguravanju uvjeta za odvojeno prikupljanje otpada
- › uvježbanosti zaposlenika u slučaju akcidentnih situacija
- › potrebi stalnog poboljšanja sustava upravljanja okolišem
- › kontinuiranoj brizi o sprečavanju onečišćenja
- › izboru dobavljača prema zahtjevima zaštite okoliša
- › upravljanju doprinosom HKZP-a klimatskim promjenama.

Interne procjene okoliša se unazad četiri godine provode u sklopu sveobuhvatnih internih procjena sustava upravljanja kvalitetom, okolišem i zaštitom na radu.

U 2022. su prema planu održane interne procjene u JPAK-ima Istra/Kvarner, Zagreb/Lučko i sjedištu HKZP-a.

Upravljanje utjecajem na okoliš

Provđenom uredbom (EU) 2019/317 definiran je okoliš kao jedan od ključnih područja performansi za usluge u zračnoj plovidbi. Uredbom se definira učinkovitost horizontalnog leta na ruti za stvarnu putanju (KEA) i ključni pokazatelj performansi (KPI) u području okoliša, a posebnom odlukom Komisije definirane su ciljne vrijednosti.

Glavni ekološki kriteriji utjecaja zračnog prometa na okoliš jesu buka zrakoplova i emisija štetnih plinova iz motora zrakoplova, međutim HKZP ne generira nijedan od njih.

HKZP izravno utječe na okoliš kroz sustave za komunikaciju, navigaciju i nadzor zračnog prometa, bukom koja može nastati radom uređaja i strojeva i centralnog klimatizacijskog sustava, korištenjem obnovljivih izvora energije i racionalnom potrošnjom prirodnih resursa (električne energije, vode i goriva za pogon opreme) te stvaranjem otpada.

HKZP neizravno utječe na okoliš optimizacijom zračnog prostora i mrežom zračnih puteva.

Smanjenje razine EM zračenja

Sukladno rješenju Ministarstva zdravstva, HKZP provodi mjerena razina elektromagnetskih polja na 92 lokacije svake dvije godine i nakon prvog postavljanja navigacijskih, komunikacijskih i radarskih sustava i uređaja, o čemu se vodi baza podataka.

Temeljem rezultata mjerena Ministarstvo zdravstva izdaje odobrenja za uporabu stacionarnih izvora elektromagnetskog polja. Od uvođenja mjerena EM polja u 2015. u HKZP-u nije utvrđeno prekoračenje dozvoljene razine zračenja na nijednom izvoru zračenja.

Optimizacija zračnog prostora i mreže zračnih puteva

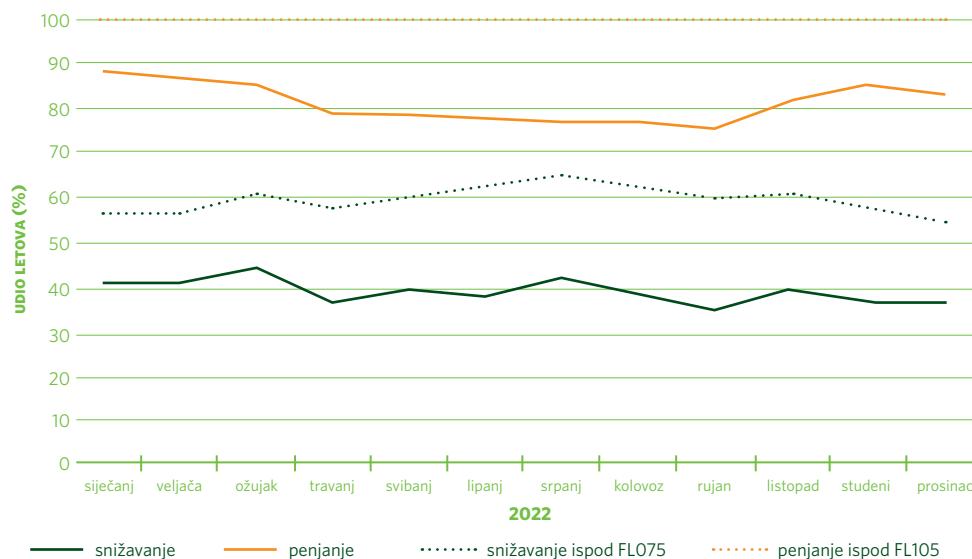
U 2022. je nastavljena implementacija PBN koncepta u cilju povezivanja gornjeg zračnog prostora na mrežu novih prilazno-odlaznih ruta za prostornu navigaciju u donjem zračnom prostoru te njihovo povezivanje na objavljene procedure prilaza. PBN predstavlja značajnu promjenu jer inicira prijelaz s navigacije koja se temelji na određenim navigacijskim senzorima na navigaciju prema letnim sposobnostima zrakoplova. Nakon završetka rekonstrukcije uzletno-sletne staze još ostaje primjena postupaka na Zračnom pristaništu Lošinj.

PBN koncept podrazumijeva i komplementarne promjene kao što su neprekinuto spuštanje (CDO) koje su također provedene u okviru implementacije. Poboljšana efikasnost vertikalnog leta tijekom penjanja (CCO) i spuštanja (CDO) zrakoplova može uštedjeti značajne količine goriva i CO₂ te također smanjiti razinu buke u blizini zračnih luka.

Za praćenje indikatora neprekidnog penjanja i snižavanja PRU je razvio posebnu metodologiju koja je opisana na internet stranicama na kojima se mogu naći i rezultati mjerjenja za pojedini aerodrom (slika niže), a PRU proračunava i rast prometa i CO₂ za sve odlazne letove.

Očekivani dobici, uz optimizaciju prometnih tokova i smanjenje emisije ispušnih plinova, uključuju smanjenje troškova zrakoplovnih kompanija i opterećenja prilaznih kontrolora te povećanje predvidivosti letnih operacija.

POSTOTAK LETOVA KOJI PROVODE CCO/CDO NA AERODROMU ZAGREB (LDZA)

Ublažavanje emisije stakleničkih plinova

Imajući na umu utjecaj odvijanja zračnog prometa na okoliš, HKZP u okviru primjenjive regulative kontinuirano prati i ažurira postupke iz područja upravljanja zračnim prometom kroz dva značajna aspekta okoliša – buku zrakoplova i optimizaciju zračnog prostora i mreže zračnih puteva.

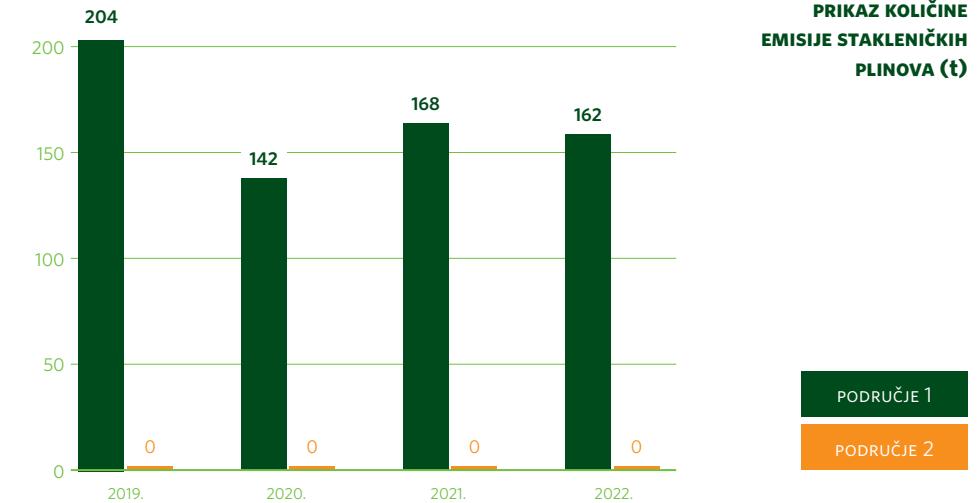
Oblikovanjem dolaznih i odlaznih letnih procedura uz omogućavanje neprekinutih operacija snižavanja, HKZP indirektno pridonosi mogućnosti postizanja optimalnih performansi zrakoplova u odnosu na kontrolu štetnih učinaka na okoliš u dolaznoj i odlaznoj fazi leta.

HKZP mora korisnicima usluga osigurati mogućnost korištenja što kraćih ruta, za što su propisane ciljne vrijednosti koje ostvaruje punom implementacijom koncepta zračnog prostora slobodnih ruta.

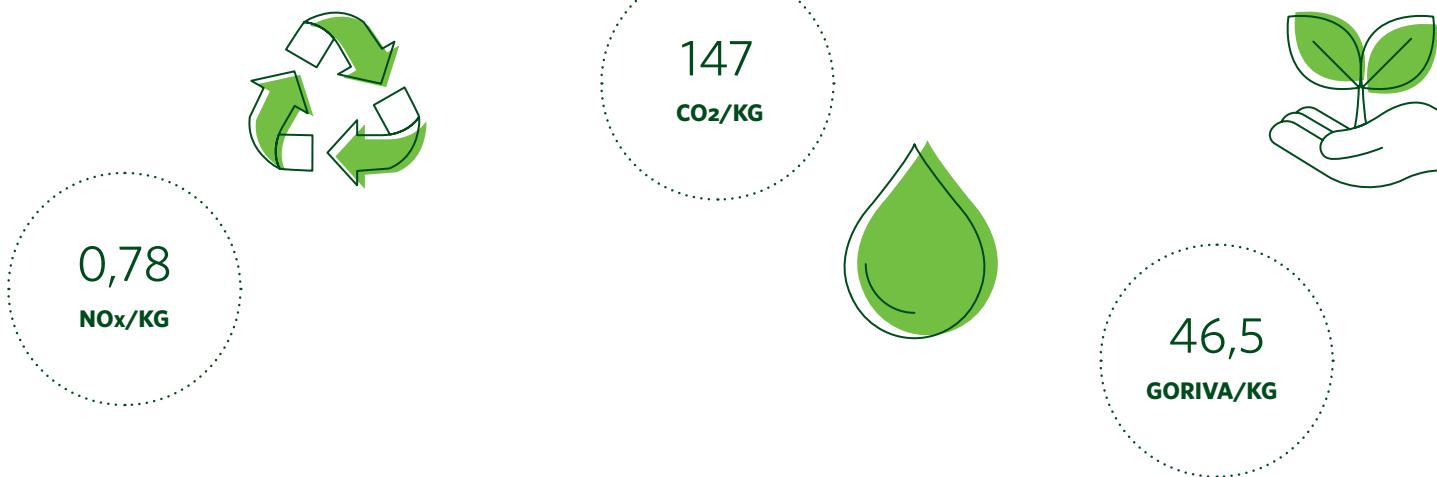
Najvažnija inicijativa koju je HKZP proveo kako bi omogućio optimalno korištenje zračnog prostora svakako je implementacija zračnog prostora slobodnih ruta (FRA) u kojoj sudjeluje sa sedam partnera u bližem i daljem susjedstvu.

Nakon pridruživanja Sjeverne Makedonije i Albanije SECSI FRA (South East Common Sky Initiative Free Route Airspace) inicijativi u 2021., očekuje se spajanje se FRAIT, s talijanskim zračnim prostorom slobodnih ruta, što potvrđuje usmjerenošć pružatelja usluga na daljnju optimizaciju zračnog prostora sa svrhom stvaranja benefita za korisnike.

Emisije od energenata (tCO₂e)

Provedena je i simulacija prometa na rutnoj mreži prije i poslije uvođenja SECSI FRA, a temeljem usporedbi izračunate su potencijalne uštede po letu:

Mjerenja ušteda sukladno definiranim parametrima interno se provode četiri puta godišnje. U 2022. izrađene su analize mogućih ušteda emisija (simulacije) CO2 i NOx za odabrane datume i to 2.1., 8.4., 19. 8., 23.12. korištenjem Eurocontrolovog alata za postoperativne analize Network Strategic Tool (NEST).

U okviru Plana performansi (2019. – 2024.) cilj u području okoliša postavljen je na ključni indikator učinkovitosti horizontalnog leta na ruti za stvarnu putanju – KEA. Ta mjera izražava se kroz postotak ostatka do idealne putanje udaljenosti velike kružnice.

Za 2022. predložena ciljna vrijednost postavljena je na 1,46 %, što je zapravo vrijednost koja predstavlja neučinkovitost dobivenu usporedbom duljine rutnog dijela stvarne putanje izvedene iz

podataka dobivenih nadzorom i postignute udaljenosti u lokalnom zračnom prostoru.

Izračun ovog indikatora provodi PRU te ga i objavljuje na svojim stranicama, a za 2022. iznosi 1,53 %, što je nešto više od predložene ciljne vrijednosti. Iako cilj nije dostignut, neučinkovitost do idealne putanje je i dalje prihvatljiva uzimajući u obzir okolnosti visokog rasta prometa i opterećenja na kapacitete sektora OKZP-a Zagreb u sezoni.

Direktne emisije štetnih plinova potječu od upotrebe energenata za vlastite potrebe prijevoza (pogon službenih automobila, službena putovanja, terenski rad itd.), pogon agregata koji su pomoći izvor napajanja električnom energijom i pogon strojeva

za gospodarsko održavanje lokacija.

Praćenje potrošnje energenata iz neobnovljivih izvora uvedeno je početkom 2018. kako bi se kvantificirani podaci i pratila statistika direktnih emisija stakleničkih plinova (Scope 1). Stoga je 2018. postavljena kao bazna godina za usporedbu s 2019. i nadalje s idućim razdobljima izvještavanja.

Izračun je dobiven pomoću standarda GHG Protocol Corporate kojeg su razvili The World Resources Institute (WRI) i The World Business Council on Sustainable Development (WBCSD) u skladu sa smjernicama *IPCC 2006 Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories*.

Cumulus humilis – oblaci lijepog vremena

Doprinos produkata zrakoplovne meteorologije smanjenju emisije CO₂

U 2022. HKZP je vodio validacijsku vježbu "Adverse weather areas and conflict detection tools integration" provedenu u sklopu programa SESAR 2020 s tvrtkama Austro Control, Netherlands Aerospace Center i German Aerospace Center. Potencijal validacijske vježbe je u tome da kontrolor, zahvaljujući boljoj situacijskoj svjesnosti o grmljavinskim olujama u svom FIR-u može dovoljno unaprijed usmjeriti zrakoplov oko grmljavinskih oluja, pozitivno utječući na što efikasnije odvijanje zračnog prometa i smanjenje emisije CO₂.

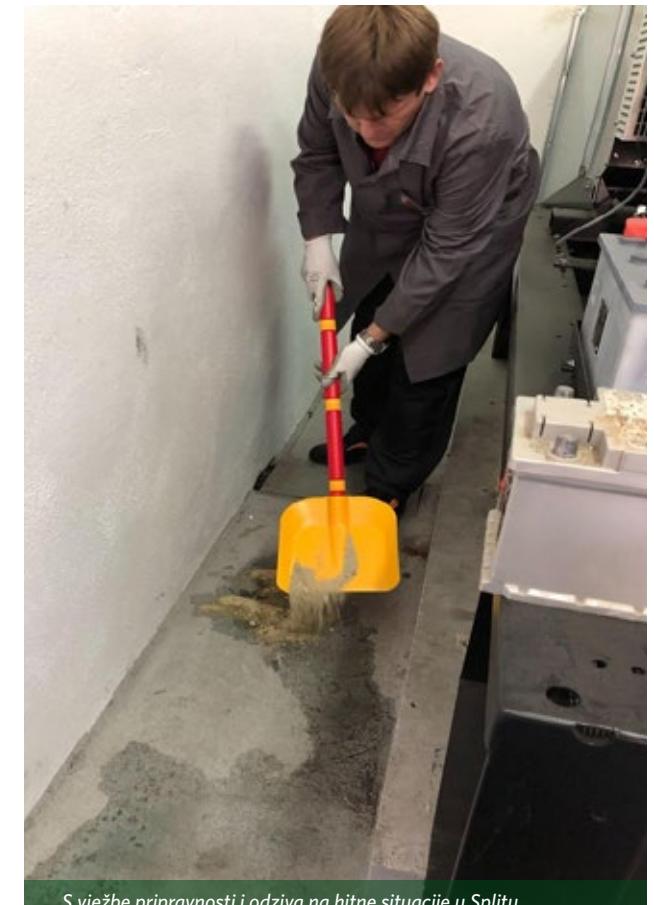
U cilju unapređenja interpretacije prognoze za korisnike, prognostičari HKZP-a su i tijekom ljeta 2022. sudjelovali kao vodeći prognostičari u Eurocontrolovom operativnom centru upravitelja mreže. Grmljavinske oluje tijekom ljeta često su jedno od glavnih ograničenja u ostvarenju planiranog protoka prometa nad Europom. Stoga pravodobna i dosljedna prognoza orijentirana na korisnika (Upravitelja mreže) doprinosi povećanju sigurnosti i protočnosti zračnog prometa te smanjenju kašnjenja i posljedično emisije CO₂.

Zahvaljujući modernizaciji mreže meteoroloških radara DHMZ-a, cijela je Hrvatska od 2022. pokrivena radarskim mjeranjima, što doprinosi pravodobnom upozoravanju na opasne vremenske pojave.

MET Služba se na europskoj razini jasno zalaže za suradnju i otvoreni pristup prema korisniku, a budući da atmosfera i pojave u njoj ne poznaju političke granice, potreba za suradnjom u nadolazećim klimatskim promjenama bit će u budućnosti još veća.

Uvježbanost zaposlenika u slučaju akcidentnih situacija

U 2022. održane su vježbe pripravnosti i odziva na hitne situacije u okolišu s ciljem osposobljavanja zaposlenika za postupanje u izvanrednim i hitnim situacijama na lokacijama Lučko, Brač, Split, Zadar, kontrolni toranj Zagreb i u sjedištu u Velikoj Gorici. Tom prilikom simulirano je curenje manje količine akumulatorske kiseline ili goriva iz agregata te motornog ulja iz automobila.

S vježbe pripravnosti i odziva na hitne situacije u Splitu

Pokazatelji uspješnosti upravljanja energijom i ulaganje u obnovljive izvore

HKZP vodi stalnu brigu o okolišu i kroz racionalno korištenje energetika i poboljšanje upravljanja električnom energijom.

HKZP od prosinca 2017. kupuje električnu energiju HEP ZelEn. Riječ je o zelenoj energiji dobivenoj isključivo iz obnovljivih izvora.

Na operativne potrošače otpada 40 % potrošnje električne energije, 30 % na sustav klimatizacije, a 5 % na potrošnju restorana. Potrošnja administrativnih prostora je oko 25 %.

U sjedištu HKZP-a u funkciji je sustav dizalica topline vezanih uz bunare. Sustav je povoljniji što se tiče utroška električne energije jer kao kondenzatorsku stranu (ljeti) koristi rashladnu toplinu bunarske vode (14°C , veći dio godine), uz veće iskorištenje i povoljniji ESEEER. Očekuju se i nadalje dodatne uštede električne energije odnosno više rashladne energije uz manje električne energije, čime su ostvarene mogućnosti za dodavanje novih sustava potrošača.

UKUPNA POTROŠNJA ENERGIJE (mwh)

Fotonaponska centrala

HKZP je jedan od prvih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi u Europi koji je za poslovne potrebe primijenio obnovljive izvore energije snage 345 kW. Projekt „Sunčana elektrana HKZP-a“ realiziran je na lokaciji u Velikoj Gorici 2015., a proizvodnja se redovito prati i ažurira na mjesечноj razini.

Proizvodnja sunčane elektrane (MWh)

U 2022. sunčana elektrana proizvela je 310 MWh električne energije, najviše u lipnju.

	2019.	2020.	2021.	2022.
Proizvedena električna energija	314	88	322	310

Potrošnja vode (MI)

HKZP vodu dobiva iz sustava javne vodoopskrbe. Potrošnja vode unutar kompanije odnosi se uglavnom na vodu za piće i sanitarnu vodu. Odvodnja vode riješena je sustavom interne odvodnje koja vodi do sustava javne odvodnje.

	2019.	2020.	2021.	2022.
Potrošnja vode	10,81	8,38	11,26	16,27
Ispust vode	10,81	8,38	11,26	16,27

EMS edukacija

U HKZP-u je organiziran osnovni e-modul „Sustav upravljanja okolišem“ s provjerom znanja u cilju osposobljavanja zaposlenika koje se provodi najmanje jednom u pet godina ili ranije ukoliko je došlo do bitnih izmjena u sustavu.

Promjene zakonske regulative konstantno se prate i ažuriraju kroz dokumentaciju i na koordinacijskim sastancima, a po potrebi se osnivaju timovi koji provode usklađenja sa zakonskom regulativom.

Gospodarenje otpadom

S otpadom se postupa poštujući osnovna načela i primjenjujući red prvenstva gospodarenja otpadom. Uz komunalni otpad prikupljaju se, odvajaju i ekološki zbrinjavaju neopasni i opasni otpad. Gospodarenje otpadom i praćenje generiranja opasnog otpada značajan je aspekt HKZP-a koji se kontinuirano prati i ažurira.

Ugovorni sakupljač otpada neklorirana motorna, strojna i maziva ulja na bazi minerala predaje ovlaštenom koncesionaru za upotrebu, a obrađuje ga kao odgovarajući emergent za postrojenje. U 2022. iskoristeno je 0,225 t.

Ujedno je taj ugovorni sakupljač otpada biorazgradivi otpad iz restorana predao u biotoplinsko postrojenje na daljnju upotrebu energenta za proizvodnju energije. U 2022. iskoristeno je 28.520 t, što je povećanje od 18 posto s obzirom da je restoran godinu ranije radio smanjenim kapacitetom jer je za zaposlenike bio organiziran rad od kuće u razdobljima povećanog rizika od bolesti COVID-19.

U 2022. proizvedeno je ukupno 72165 t neopasnog i 31141 t opasnog otpada na svim lokacijama HKZP-a.

Podaci su dobiveni internom evidencijom Odjela zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša koja se bilježi u sustavu gospodarenja otpadom RH.

Društvena kategorija

IDENTIFICIRANI RIZICI:

- › Upravljanje i ulaganje u ljudske resurse
- › Upravljanje doprinosom HKZP-a društvenim promjenama
- › Razvijati svijest HKZP-a o odgovornom utjecaju na društvo

CILJ DO 2024.:

Održavati i razvijati pozitivno, motivirajuće radno okruženje u kojem svi zaposlenici stječu potrebne kompetencije i vještine. Nadalje, osigurati da se sve usluge pružaju na siguran i učinkovit način, neprekidno i interoperabilno.

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

8 DOSTOJANSTVENI RAD I EKONOMSKI RAST

NAJVEĆI UTJECAJ NA GLOBALNE CILJEVE ODRŽIVOG RAZVOJA:

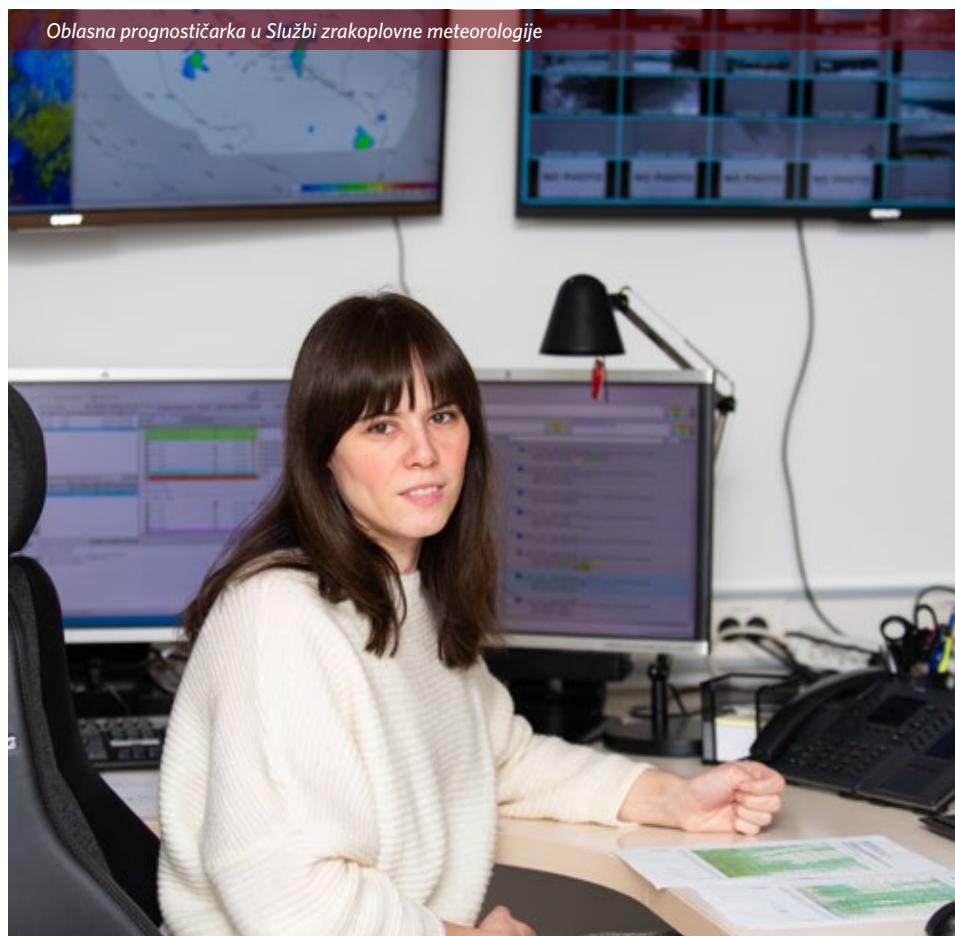
- › Struktura zaposlenika prema spolu, vrsti zaposlenja (ugovor na određeno/neodređeno)
- › Osposobljavanje zaposlenika

Znanje, stručnost i iskustvo

Znanje, stručnost i iskustvo zaposlenika najveća su vrijednost HKZP-a te su stoga osposobljavanje, komunikacija i timski rad u sigurnim radnim uvjetima visoko na listi prioriteta. Zaposlenicima je omogućeno kontinuirano obrazovanje i razvoj te se mogu educirati i nakon završenog formalnog obrazovanja, bilo na radnom mjestu ili izvan njega pohađanjem različitih seminara, kongresa, savjetovanja i raznovrsnih tečajeva.

HKZP je na dan 31.12.2022. imao 752 zaposlenika, od toga 538 muškarca i 214 žena. Od ukupnog broja, na određeno vrijeme zaposleno ih je 39. U 2022. je zaposlen 31 novi radnik (od toga se jedna radnica vratila s neplaćenog dopusta), a 19 ih je otišlo iz kompanije, od čega je 9 umirovljeno, 4 je otišlo zbog isteka ugovora na određeno vrijeme, a 6 ih je otišlo kod drugog poslodavca.

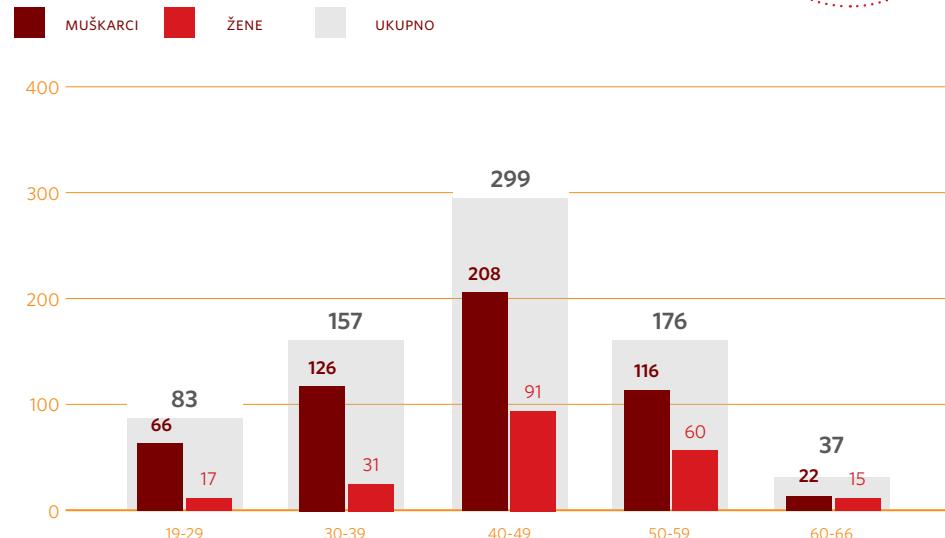
BROJ ZAPOSLENIH PO SEKTORIMA NA DAN 31. 12. 2022.

Organizacijska jedinica	Broj zaposlenika	Muškarci	Žene
Ured direktora, ostali uredi pri Uredu direktora	91	64	28
Sektor prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa	254	206	48
Sektor upravljanja zračnim prometom	197	141	56
Sektor korporativnih funkcija Društva	72	27	45
Sektor tehničkih usluga i infrastrukture	84	78	6
Sektor zrakoplovne meteorologije i zrakoplovnog informiranja	47	18	29
Sektor vojnih poslova	6	4	2
UKUPNO	752	538	214

BROJ ZAPOSLENIH PO PODRUŽNICAMA NA DAN 31. 12. 2022.

Podružnica	Broj zaposlenika	Muškarci	Žene
Split/Brač	49	37	12
Zadar	42	37	5
Dubrovnik	39	36	3
Istra/Kvarner	63	52	11
Osijek	12	10	2
UKUPNO	205	172	33

STAROSNA DOB ZAPOSLENIKA NA DAN 31. 12. 2022.

43,48
GODINA
PROSJEĆNA
STAROST

RADNO ISKUSTVO NA DAN 31. 12. 2022.

Radno iskustvo	Broj zaposlenika	Muškarci	Žene
0-10	155	120	35
11-20	205	165	40
21-30	304	195	109
31-40	84	58	26
40+	4	2	2
UKUPNO	752	540	212

**BROJ ŽENA I MUŠKARACA NA UPRAVLJAČKIM FUNKCIJAMA
PO ORGANIZACIJSKIM JEDINICAMA NA DAN 31. 12. 2022.**

Organizacijska jedinica	Ukupno	Muškarci	Žene
Ured direktora i ostali uredi u Uredu direktora	8	6	2
Sektor prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa	25	24	1
Sektor upravljanja zračnim prometom	12	9	3
Sektor korporativnih funkcija društva	11	7	4
Sektor tehničkih usluga i infrastrukture	13	12	1
Sektor zrakoplovne meteorologije i zrakoplovnog informiranja	10	3	7
Sektor vojnih poslova	2	2	0
UKUPNO	81	63	18

STRUKTURA ZAPOSLENIH PO STRUČNOJ SPREMI NA DAN 31. 12. 2022.

Stručna spremi	Broj zaposlenika	Muškarci	Žene
VSS	289	193	96
VŠS	184	133	51
SSS	275	211	64
KV	3	1	2
NKV	1	0	1
UKUPNO	752	538	214

Status zaposlenika

Svi zaposlenici uživaju jednako sva prava zajamčena Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, neovisno o spolu i radnom vremenu, tj. bez obzira jesu li sklopili ugovor o radu na neodređeno ili određeno radno vrijeme, rade li u punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu.

Sredinom listopada 2022. Uprava Društva potpisala je s reprezentativnim sindikatima novi Kolektivni ugovor koji se primjenjuje od 1. studenog 2022. do 31. prosinca 2024. Od 1. studenog 2022. također se primjenjuje i novi Pravilnik o organizaciji/unutarnjem ustroju društva Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., slijedom čega su sa svim radnicima sklopljeni novi ugovori o radu.

U HKZP-u djeluje Radničko vijeće od 9 članova koje štiti i promiče interes radnika savjetovanjem, suodlučivanjem ili pregovorima s poslodavcem o važnim pitanjima za njihov položaj.

Zaposlenici, dobrovoljni darivatelji krvi ostvaruju pravo na jedan slobodni plaćeni dan na dan darivanja krvi ili sljedeći radni dan, za što po Kolektivnom ugovoru imaju pravo najviše tri puta u godini.

SOLIDARNA POTPORA

Dani plaćenog dopusta - do 9 dana, ovisno o razlozima

Dani neplaćenog dopusta - do 30 dana, iznimno do godinu dana

Naknada za rođenje djeteta

Naknada za tjelesno oštećenje

Naknada za bolovanje zaposlenika dulje od 90 dana

Naknada za zdravstvene potrebe zaposlenika

Naknada plaće tijekom roditeljskog dopusta

Novčana pomoć zaposleniku ili njegovoj obitelji

OSTALA MATERIJALNA PRAVA

Regres za korištenje godišnjeg odmora

Mirovinski program zaposlenika
› jednokratna mirovinska naknada kod odlaska u mirovinu
› uplata u zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond (III. mirovinski stup),
čija je visina propisana Kolektivnim ugovorom

Dar djetetu prigodom sv. Nikole i dar u naravi prigodom Božića

Naknada troškova prijevoza

Osiguranje zaposlenika od posljedica nezgode i bolesti 24 sata

Zdravstveni program prevencije i zbrinjavanja stresa za kontrolore zračnog prometa – do 14 kalendarskih dana rekreativskog odmora godišnje

Sistematski zdravstveni pregled

Jubilarna nagrada

Otpremnina u slučaju otkaza ugovora o radu (koji nije uvjetovan skrivljenim ponašanjem zaposlenika)

Mjesečna naknada djeci preminulog zaposlenika do završetka redovnog školovanja, a najdulje do 23. godine

O sposobljavanje zaposlenika

Kako bi se osiguralo pružanje sigurnih i kvalitetnih usluga i funkcija u zračnoj plovidbi, osobita važnost pridaje se osposobljavanju za stjecanje i održavanje kompetencija zaposlenika.

U 2021. HKZP se uspješno certificirao za osposobljavanje za stjecanje ovlaštenja toranjskih i prilaznih kontrolora, čime je s ranijom certifikacijom za osnovno osposobljavanje i za stjecanje ovlaštenja oblasnih kontrolora, u kompaniji uspostavljen cjeloviti sustav osposobljavanja svih vrsta kontrolora.

Ured za osposobljavanje, osim školovanja novih i postojećih kontrolora zračnog prometa, provodi i osposobljavanje zrakoplovno-tehničkog, zrakoplovno-meteorološkog osoblja, pomoćnog zrakoplovnog i ostalog operativnog osoblja.

Za školovanja neoperativnog osoblja zadužen je Sektor korporativnih funkcija Društva, a odnose se na osposobljavanje novih zaposlenika iz područja zaštite, zaštite na radu i zaštite od požara, kao i postojećih zaposlenika iz područja financija, računovodstva, prava, meteorologije, upravljanja zračnim prometom, tehničkih sustava. Također, HKZP zaposlenicima sufinancira troškove studija od posebnog interesa, kao i tečajeve stranih jezika.

Operativno osoblje

Organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa koja djeluje u sklopu Ureda za osposobljavanje certificirana je u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/340 za pružanje sljedećih osposobljavanja i pripadajućih tečajeva:

Inicijalno osposobljavanje, koje uključuje:

- › osnovno osposobljavanje
- › osposobljavanje za ovlaštenje oblasnog, prilaznog i toranjskog kontrolora.

O sposobljavanje za lokaciju, koje uključuje 17 različitih lokacija.

Kontinuirano osposobljavanje, koje uključuje:

- › obnovu znanja kontrolora (standardna praksa i postupci, izvanredne okolnosti, ljudski čimbenik)
- › osposobljavanje za konverziju (promjena operativne okoline).

O sposobljavanje instruktora za praktično osposobljavanje i ocjenjivača, uključujući i tečajeve obnove znanja.

O sposobljavanje kontrolora zračnog prometa

Praktično osposobljavanje kontrolora zračnog prometa provodi se na najmodernejšem radarskom simulatoru smještenom u sjedištu i na toranjskom simulatoru u Splitu. Dio osposobljavanja provenjen je online, a svi potrebni materijali dostupni su na softverskoj platformi CroVIBE koja je također razvijena vlastitim snagama.

U 2022. provedena su sljedeća osposobljavanja po kategorijama osoblja:

KONTROLORI ZRAČNOG PROMETA

Vrsta osposobljavanja	Broj polaznika	2022.	2021.	2020.
Osnovno osposobljavanje	16	25	20	
O sposobljavanje za ovlaštenje oblasnog kontrolora	31	32	16	
O sposobljavanje za ovlaštenje toranjskog kontrolora	9	18	–	
O sposobljavanje za lokaciju	42	28	13	
O sposobljavanje za obnavljanje i produljenje ovlaštenja	10	7	14	
Obnova znanja za instruktore i ocjenjivače	61	45	38	
Konverziski tečaj	3	225	126	

Kandidati na ospozobljavanju za kontrolora zračnog prometa

Održani su i tečajevi obnove znanja za 26 vojnih kontrolora i za 10 nadzornika smjene.

Kontrolori moraju kontinuirano održavati ovlaštenja i ovlasti upisane u dozvolu, što pored obveznih provjera kompetencija i obnove znanja, uključuje i održavanje:

- › zdravstvene sposobnosti kategorije 3 (za zrakoplovno osoblje) koja se provjerava svake dvije godine, a nakon 40. godine starosti svake godine
- › jezične ovlasti za engleski, za što polažu test ELPAC, čija je valjanost 3, 6 ili 9 godina ovisno o postignutoj razini.

Zrakoplovnotehničko osoblje: temeljna obuka, stjecanje različitih ovlaštenja i kompetencija te obnova znanja. U 2022. ospozobljena su po osam novih instruktora i ocjenjivača, a različita ovlaštenja i kompetencije steklo je 97 imatelja dozvole.

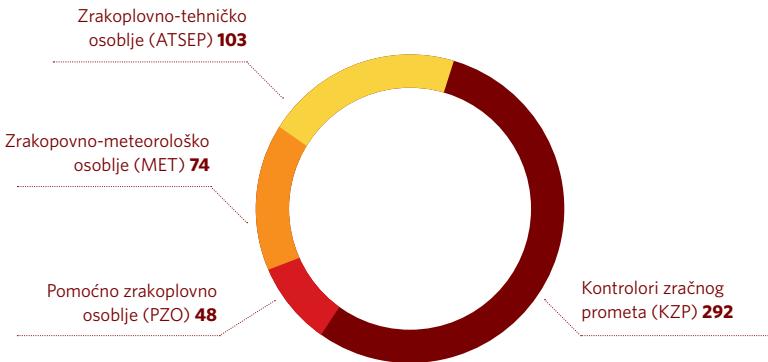
Rad i funkcioniranje tehničkih sustava i uređaja nadzire, održava i unapređuje tim visoko-ospozobljenih inženjera i tehničara. Stoga je njihovo kontinuirano ospozobljavanje neophodno kako bi se osigurao stalni 24-satni nadzor i upravljanje tim uređajima.

Zrakoplovno-meteorološko osoblje: ospozobljavanje za tri motritelja, kao i redovna godišnja obnova znanja za motritelje i prognostičare.

Pomoćno i ostalo zrakoplovno osoblje: ospozobljavanje za dva nova operatera obrade podataka o letu, po jednog NOTAM operatera i ARO instruktora, kao i obnova znanja za sve operatere preduzetnog informiranja, 11 kontrolora protoka prometa i 2 FIS kontrolora.

Prosječni broj sati ospozobljavanja po zaposleniku u 2022. godini iznosio je 138 sati.

OPERATIVNO OSOBLJE - BROJ DOZVOLA U 2022.

Tečajevi za druge pravne osobe

Obuka/tečajevi za udaljene pilote sustava bespilotnih zrakoplova održana je za sljedeće pravne osobe:

Pravne osobe	Broj polaznika obuke	Vrsta tečaja/obuke	Broj ispita
HGSS	17	3	
Napredni tečaj	4	1	
Osnovni tečaj	13	2	
MUP RH	40	7	7
Obuka - Uprava za granicu	38	6	6
Obuka - Policijska akademija	2	1	1
Veleučilište Velika Gorica	10	1	
Osnovni tečaj u organizaciji HGSS-a - Upravljanje u kriznim situacijama	10	1	
Ostale državne službe	1	1	1
UKUPNO			12 8

Svi tečajevi/obuke provedeni su *online* i/ili fizički u trajanju od šest sati po jednoj edukaciji uz angažiranje dva predavača HKZP-a nakon čega su održani *online* ispiti. Ispit provjere znanja za polaznike obuke u organizaciji HGSS-a proveden je u njihovoj organizaciji, a zaposlenici HKZP-a su sudjelovali kao predavači. Početkom 2022. naši su zaposlenici sudjelovali i u teorijskom dijelu obuke učenika letača koje se odvijalo u Središtu za obuku HRZ-a „Rudolf Perešin“ u Zemuniku. Budućim vojnim pilotima održana su predavanja iz zrakoplovne meteorologije u trajanju od 50 školskih sati po programu školovanja za ATPL.

Aktivnosti zaposlenika

Korporativno volontiranje

Zaposlenici zadarske podružnice već sedam godina pomažu Dječjem vrtiću "Latice" za djecu s poteškoćama u razvoju, pa su tako i u 2022. prikupili priloge i uz to donirali računalo, a nabavili su i posadili voćke u njihovom novom centru na Mocirama.

Pomoći zaposlenika zadarske podružnice Dječjem vrtiću "Latice"

Naši košarkaši 7. u Lisabonu

Nakon tri godine stanke zbog bolesti COVID-19, krajem studenog 2022. u Lisabonu je održano 8. po redu europsko prvenstvo kontrolora zračnog prometa u košarci - *Controllers Basketball Cup Touch & Go*. Ponovno je bio veliki odaziv od 18 ekipa, među kojima je bila i naša, brončana iz 2019., a čije je sudjelovanje sponzorirao i HKZP. Iako je naš tim osvojio sedmo mjesto, i ovaj su put pokazali sportski duh i *fair play*.

Etika u poslovanju

HKZP je među prvim trgovackim društvima u vlasništvu države implementirao načela poslovne etike potpisivanjem Etičkog kodeksa u poslovanju sa HGK, donošenjem i kontinuiranom primjenom Etičkog kodeksa te internim provedbenim aktima utemeljenim na zakonima, europskim standardima i vrijednostima građanskog društva.

Implementacija ključnih vrijednosti građanskog društva u sustavu etičkog poslovanja u HKZP-u su: zakonitost rada, odgovornost, ljudsko dostojanstvo, sloboda, jednakost, pravednost, demokratičnost i supsidijarnost kao optimalna harmonija podređenosti i nadređenosti u okviru Društva kao složenog i odgovornog pravnog subjekta.

HKZP je i u 2022. kontinuirano primjenjivao načela etičkog poslovanja i vjerodostojno provodio politiku nulte točke tolerancije na korupciju. Dokaz tomu je da nije bilo raskinutih ugovora s poslovnim partnerima ili oni nisu bili obnovljeni zbog mogućih povreda vezanih uz korupciju, kao što nije bilo internih niti institucionalnih prijava za korupciju, a time niti pravnih sporova pokrenutih zbog korupcije protiv organizacije ili radnika.

Provođenjem Antikorupcijskog programa za trgovacka društva u većinskom državnom vlasništvu i Akcijskog plana HKZP-a, uz uspostavljenu proceduru sustava integralnog upravljanja rizicima koje obuhvaćaju sve koruptivne rizike vezane za javnu nabavu, sukob interesa, etiku poslovanja, HKZP je realizirao postavljene ciljeve kao što su: jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu te stvaranje preduvjeta za sprečavanje korupcije na svim razinama.

Mjere Antikorupcijskog akcijskog plana HKZP je provodio i u 2022. na transparentan i zakonit način u svim dijelovima poslovanja uz više edukativnih aktivnosti.

Cijeneći zakonitost činjenica da svaki radnik uživa ljudsko dostojanstvo kao samostalna jedinka, ali i kao dio kolektiva, kontinuirano se osiguravala pravna mogućnost zaštite njegovih prava u svim radno-socijalnim segmentima rada, bez diskriminacije po svim osnovama temeljenim na Zakonu o suzbijanju diskriminacije.

Međutim, pravo i odgovornost su neraskidivi etički partneri u ugovornom odnosu pa temeljem navedenog, svako kršenje ugovornih obveza u HKZP-u od bilo koje ugovorne strane podliježe i utvrđenim sankcijama, sukladno zakonima i internim aktima HKZP-a.

Imenovani ovlaštenici HKZP-a (Povjerenik za etiku, Predsjednik Odbora za antikorupciju, Osoba za nepravilnosti, Službenik za informiranje, Osoba za zaštitu osobnih podataka) neovisni su u svom radu, ali su u obvezi dostavljati informacije i godišnja izvješće.

U 2022. nije bilo prijava niti postupaka za kršenje Etičkog kodeksa, nepravilnosti ili povrede zaštite osobnih podataka. Zabilježeno je nekoliko internih postupanja radnik - poslodavac, poslodavac, radnik, sindikat u okvirima neuspješne suradnje i neprofesionalnih postupanja u vezi načina ispunjavanju određenih međusobnih prava i obveza. U 2022. zaprimljeno je osam zahtjeva za pristup informacijama, od kojih je sedam usvojenih, a jedan odbijen zbog profesionalne tajne.

Kultura pravičnosti

Kultura pravičnosti podrazumijeva izgradnju atmosfere povjerenja i politike nekažnjavanja za nemarjerne pogreške, ali uz jasno utvrđene granice prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja, u kojoj se ljudi potiče ili nagrađuje za otkrivanje informacija o ugrozama isključivo u cilju unapređenja sigurnosti, kao i prevencije većih nezgoda i nesreća. Pogreške, bilo da je riječ o manjim propustima, omaškama ili prekršajima, rješavaju se sigurnosnim preporukama, popravnim radnjama i osposobljavanjem kroz sustav upravljanja sigurnošću, a krajnji nemar, namjerni prekršaji i destruktivne radnje se ne toleriraju.

Učinkovitost izvještavanja o događajima povezanim sa sigurnošću izravno ovisi o tome kako neka organizacija definira krivnju ili kažnjavanje te kako njima upravlja. Zbog toga većina europskih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, uključujući i HKZP, u okviru Politike sigurnosti donosi Izjavu o kulturi pravičnosti.

Koncept kulture pravičnosti omogućava učenje iz radnji kojima se ugrožava sigurnost i podizanje osvještenosti kroz bolje poznavanje nemarjernih sigurnosnih propusta koji se ne odnose samo na pojedinca već na cijelokupni ATM sustav (ljudi, procedure i oprema).

Uvođenjem sustava upravljanja sigurnošću u HKZP-u je implementiran koncept kulture pravičnosti, a gotovo svi njeni principi uvršteni su u priručnike i postupke te je povećano izvještavanje o događajima.

Zaštita zdravlja i sigurnost na radu

HKZP kontinuirano provodi preventivne aktivnosti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu svojih zaposlenika i certificiran je sukladno zahtjevima međunarodne norme ISO 45001:2018 (Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu).

Iz tog područja provode se osposobljavanja:

- › iz zaštite na radu i zaštite od požara za nove zaposlenike
- › za rad na siguran način putem e-learning modula za nove zaposlenike ili kod promjene radnog mesta, a obuhvaća: usvajanje teorijskog znanja i praktično osposobljavanje na radnom mjestu te osnove pružanja prve pomoći i samopomoći, upoznavanje sa sustavima za dojavu i gašenje požara, normama ISO 45001 i ISO 14001, te evakuacijom i spašavanjem
- › za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje početnih požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom za sve zaposlenike, sukladno ugovoru s Javnom vatrogasnom postrojbom grada Velike Gorice.

Svim zaposlenicima omogućeno je obavljanje sistematskog pregleda u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi jednom godišnje. Zaposlenici na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada obavljaju provjeru zdravstvene sposobnosti u zakonski propisanim rokovima. Kolektivnim ugovorom regulirano je prihvatanje odgovornosti strana potpisnica u smjeru pozitivne kulture zdravlja i sigurnosti na radu.

Zdravstvena pitanja obuhvaćena KU-om odnose se na:

- › pravo na plaćeni dopust zbog teške bolesti člana uže obitelji, neplaćeni dopust zbog njege člana uže obitelji ili liječenja na vlastiti trošak,
- › dodatne sate godišnjeg odmora za zaposlenike s utvrđenim tjelesnim oštećenjem, profesionalnim oboljenjem, djetetom s posebnim potrebama,
- › pravo na novčanu pomoć zaposleniku ili njegovoj obitelji sukladno odgovarajućim odredbama.

Sigurnosna pitanja odnose se na dodatke za posebne uvjete rada sukladno radnom mjestu zaposlenika (veći broj dana godišnjeg odmora, rekreacija, operativni dodatak).

Odjel za zaštitu na radu, zaštitu od požara i zaštitu okoliša kvartalno izrađuje izvještaj o radu sustava upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu namijenjen informiranju sindikata, povjerenika radnika za zaštitu na radu i Uprave. Izvješća koja su dostupna na podatkovnom poslužitelju pokazuju visoki stupanj sigurnosti i zaštite zdravlja na radnim mjestima, kao i ostvarenje postavljenih ciljeva.

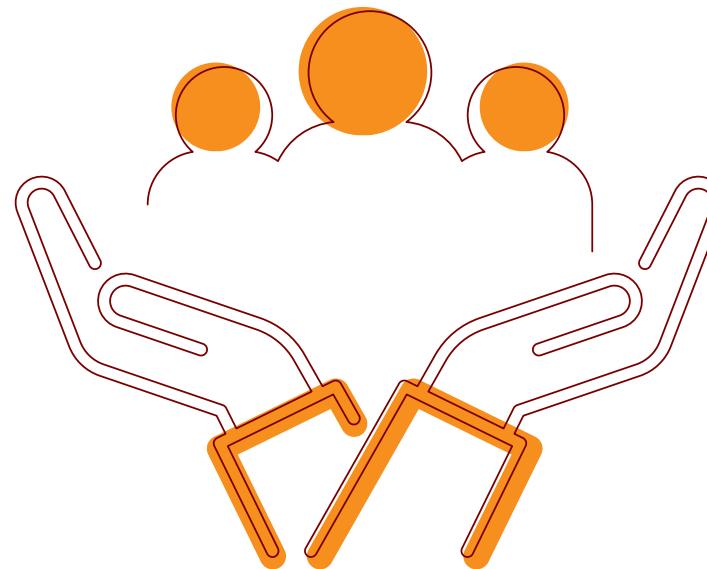
Sukladno Zakonu o radu i Zakonu o zaštiti na radu, u HKZP-u djeluje Odbor za zaštitu na radu koji je predstavnici poslodavca i zaposlenika, stručnjaci zaštite na radu te specijalist medicine rada. Zakonska obveza održavanja sjednica je dva puta godišnje, a u HKZP-u se radi održavanja visokog

stupnja sigurnosti te pravovremenog informiranja i poduzimanja potrebnih mjera zaštite na radu održavaju četiri sjednice.

Na sustavan način se prate i implementiraju zakonske promjene u tim područjima i zahtjevi primjenjivih normi te se redovito ažurira procjena rizika sukladno novonastalim promjenama. Uz interne procjene provedene sukladno međunarodnom standardu ISO 45001, provedeno je i 13 unutarnjih nadzora nad primjenom pravila zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša.

Provodeno je i 7 vježbi evakuacije i spašavanja u podružnicama HKZP-a sukladno planu za 2022. S obzirom na specifičnost lokacija i objekata u kojima zaposlenici rade, osigurani su uvjeti za brzu i nesmetanu evakuaciju u slučaju nužde bez ugrožavanja zdravlja i života. Uz to provode se i vježbe odaziva na hitne intervencije iz zaštite okoliša.

U 2022. dogodila se jedna ozljeda na radu i to na mjestu rada za koju je proveden interni nadzor te su donesene mjere za smanjenje rizika od ponavljanja iste ili slične ozljede koje su u potpunosti provedene. Ukupno je zbog ozljeda na radu izgubljeno 528 radnih sati.

JVP Velika Gorica u posjetu HKZP-u

Protupožarna zaštita

U cilju osiguranja najviše razine sigurnosti tehničkih sustava i objekata, kontinuirano se održavaju vatrodojavni sustavi te se investira u novu opremu.

I u 2022. se nastavilo s centralizacijom vatrodojavnih sustava podružnica te je u centralnom sustavu nadzora u sjedištu HKZP-a instaliran prikaz i upravljanje tim sustavima s udaljenih lokacija. Sukladno zakonskoj regulativi, svi sustavi za dojavu i gašenje požara podliježu godišnjem preventivnom i periodičnom ispitivanju te interventnom održavanju.

Temeljem dugogodišnje suradnje s JVP-om Velike Gorice, s kojom imamo sklopljen ugovor o priključenju vatrodojavnog sustava zbog brže intervencije vatrogasaca, u 2022. smo organizirali upoznavanje vatrogasaca sa zgradom našeg sjedišta. Tijekom dolaska svih smjena u JVP upoznati su sa svim prostorima stare i nove zgrade i instaliranim sustavima kako bi uslijed akcije spašavanja i gašenja znali pravilno postupiti i odabrati optimalno sredstvo za gašenje požara.

Zaštita zdravlja u pandemiji bolesti COVID-19

U HKZP-u je osnovan Krizni stožer koji u suradnji sa osnovanim Kriznim intervencijskim timom prati krizne situacije i poduzima preventivne mјere kako bi se zaštitilo radnike HKZP-a i poslovanje. Sve donesene smjernice za zaposlenike HKZP-a nalaze se na intranetu, odnosno posebno izrađenoj stranici za informiranje o bolesti COVID-19 na kojoj se redovito objavljaju sve bitne informacije.

I u 2022. je s obzirom na pandemiju u kompaniji bila na snazi krizna situacija. Početak godine je obilježio dosadašnji najveći broj aktivnih slučajeva u jednom danu, bez značajnog utjecaja na sposobnost pružanja usluga budući da se to dogodilo izvan sezone i bez težih slučajeva.

Ostatak godine je obilježilo postepeno popuštanje mјera sukladno odlukama Kriznog stožera Republike Hrvatske. U slučaju bliskih kontakata zaposlenika s oboljelim osobama, poslodavac je omogućavao zaposleniku rad od kuće, ukoliko nije bila propisana samoizolacija.

Stručno mišljenje o Izvješću održivosti HKZP-a 2022.

Izvješće o održivosti Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. sastavljeno je prema GRI standardima, međunarodno priznatom okviru za izvješćivanje o održivosti. Izvješćivanje prema GRI standardima omogućava poduzećima da transparentno i strukturirano prikaže svoj utjecaj na održivi razvoj. Objavom okolišnih, društvenih i upravljačkih informacija, koje su opisane i indeksirane prema tim standardima, Izvješće je zadovoljilo zahteve sržne opcije izvješćivanja prema GRI standardima. Izvješće o održivosti HKZP-a za 2022. sastavljeno je prema načelima transparentnog, jasnog, razumljivog, uravnoteženog i usporedivog prikaza informacija, što ga čini kvalitetnim izvješćem. HKZP tako već šestu godinu zaredom nastavlja uspješno informirati svoje dionike o utjecajima poslovanja na ekonomiju, društvo i okoliš.

Nakon izazovnih godina u kojima je cijela zrakoplovna industrija bila pogodena smanjenjem broja putnika i samim time smanjenjem prihoda, HKZP se uspješno oporavio te nastavlja s planovima za smanjenje negativnog i stvaranje pozitivnog učinka na održivi razvoj. Izvješće sadrži detaljan prikaz upravljanja dionicima te je jasno istaknuto kako njihovi interesi i očekivanja informiraju upravljanje materijalnim temama i donošenje ključnih odluka. U izvješću su uravnoteženo prikazane politike upravljanja, provedene mjere i rezultati u tri područja održivosti: ekonomija, okoliš i društvo. Ključni pokazatelji uspješnosti izvješteni su u skladu sa zahtjevima GRI standarda. HKZP je u izvješću za 2022. transparentno identificirao i prikazao ključne rizike te su postavljene odgovorne mjeri i ciljevi za upravljanje tim rizicima.

U izvješću su identificirani ciljevi održivog razvoja koji za HKZP predstavljaju jasan strateški okvir kojem se teži kroz stabilnost i razvoj poslovanja. Iz sadržaja izvješća jasno su vidljivi pozitivni i negativni učinci te identificirane mjeru koje HKZP provodi kako bi upravljao tim utjecajima. Svojim sadržajem, količinom informacija o pristupu upravljanju materijalnim temama te prikazom ključnih okolišnih, društvenih i upravljačkih pokazatelia, Izvješće o održivosti predstavlja sveobuhvatan strateški dokument HKZP-a koji je jedinstvena točka za praćenje održivosti poslovanja.

Za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. bit će potrebna značajna ulaganja u zelenu transiciju. Kako bi potaknula i uredila ulaganja u ozelenjavanje gospodarstva Europska unija donijela je strategiju financiranja održivog rasta koja se temelji na nizu zakonodavnih propisa među kojima je i Uredba o EU taksonomiji. Uredba (EU) 2020/852 ima za cilj uspostaviti zajednički klasifikacijski sustav okolišno održivih gospodarskih djelatnosti. HKZP je obveznik objave ključnih pokazatelja uspješnosti koji pokazuju udio taksonomski prihvatljivih i taksonomski usklađenih djelatnosti u ukupnih prihodima te kapitalnim i operativnim rashodima.

S obzirom na promjene koje se događaju na razini EU-a u pogledu održivog financiranja i novih zahtjeva koje donosi Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD), a čije se odredbe na HKZP počinju primjenjivati od 2024. (prvo izvješće 2025.), predlažemo da u narednoj godini HKZP započne proces prikupljanja i obrade okolišnih, društvenih i upravljačkih informacija prema Europskim standardima za izvješćivanje o održivosti (ESRS). To će omogućiti pravovremeno upoznavanje s novim zahtjevima te prilagodbu sustava upravljanja održivošću kako bi spremno dočekao nove regulatorne zahtjeve.

Ovim stručnim mišljenjem Institut za društveno odgovorno poslovanje (IDOP) navodi Izvješće o održivosti HKZP-a za 2022. kao dobar primjer izvješćivanja o korporativnoj održivosti. Izvješće je sadržajno, pregledno i koncizno, daje dovoljno informacija o načinu upravljanja materijalnim okolišnim, društvenim i upravljačkim temama te jasno prikazuje pripadajuće ključne pokazatelje uspješnosti. Navedeno izvješće sadrži informacije u mjeri nužnoj za razumijevanje razvoja, poslovnih rezultata i položaja poduzeća te utjecaja njegovih poslovnih aktivnosti na okolišna, društvena i kadrovska pitanja, poštivanje ljudskih prava i borbu protiv korupcije. HKZP uspješno integriira održivost u temeljno poslovanje, ima uspostavljen sustav korporativnog upravljanja rizicima, kao i praćenje i evaluaciju ključnih ekonomskih, okolišnih i društvenih pokazatelia uspješnosti, što predstavlja odgovoran pristup održivom razvoju.

Kratice

KRATICA	Značenje
A6	Udruženje 6 pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
AIM	Aeronautical Information Management, Upravljanje zrakoplovnim informacijama
AIP	Aeronautical Information Publication, Zbornik zrakoplovnih informacija
AIRE	Airlines International Representation in Europe, Međunarodno predstavništvo prijevoznika u Europi
AIS	Aeronautical Information Services, Usluge zrakoplovog informiranja
AMC	Airspace Management Cell, Jedinica za upravljanje zračnim prostorom
ARO	Air Traffic Services Reporting Office, Prijavni ured operativnih usluga u zračnom prometu
ATM	Air Traffic Management, Upravljanje zračnim prometom
ATSEP	Air Traffic Safety Electronics Personnel, Zrakoplovno-tehničko osoblje
BHANSA	Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency, Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH
CANSO	Civil Air Navigation Services Organization, Organizacija civilnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
CAPEX	Capital Expenditure, Kapitalni izdatak
CCO/CDO	Continuous Climb and Descent Operations, Operacije neprekinutog penjanja/spuštanja zrakoplova
CEF	Connecting Europe Facility, Instrument za povezivanje Europe
CINEA	European Climate Infrastructure and Environment Executive Agency, Izvršna agencija za klimu, okoliš i infrastrukturu
CNS	Communication, Navigation and Surveillance, Komunikacija, navigacija i nadzor
COOPANS	Cooperation of ANS Providers, Suradnja pružatelja usluga u zračnoj plovidbi
CP	Common Project, Zajednički projekti
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
EASA	European Aviation Safety Agency, Europska agencija za sigurnost zračnog prometa
ELPAC	English Language Proficiency for Aeronautical Communication, Znanje engleskog jezika za zrakoplovnu komunikaciju
EMS	Environment Management System, Sustav upravljanja okolišem
ERM	Enterprise Risk Management, Sustav integriranog upravljanja rizicima
ESEER	European Seasonal Energy Efficiency Ratio, Europski sezonski omjer energetske učinkovitosti
EU	European Union, Europska unija

KRATICA	Značenje
EUMETNET	Network of European Meteorological Services, Udruženje europskih meteoroloških službi
Eurocontrol	European Organisation for the Safety of Air Navigation, Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe
FAB CE	Functional Airspace Block Central Europe, Funkcionalni blok zračnog prostora središnje Europe
FEAST	First European Air Traffic Controller Selection Test, Prvi europski test odabira kontrolora zračnog prometa
FER	Fakultet elektrotehnike i računarstva
FESB	Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje
FIR	Flight Information Region, Područje letnih informacija
FL	Flight Level, Razinaleta
FPZ	Fakultet prometnih znanosti
FRA	Free Route Airspace, Zračni prostor slobodnih ruta
FRAIT	Free Route Airspace Italy, Talijanski zračni prostor slobodnih ruta
Gate One	Strateško savezništvo 3 funkcionalna bloka zračnog prostora (Baltic FAB, Danube FAB i FAB CE)
GRI	Global Reporting Initiative, Inicijativa za globalno izvještavanje
HACZ	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HKZP	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.
HRIS	Human Resources Information System, Informacijski sustav za upravljanje ljudskim resursima
HRK	Hrvatska kuna
HRZ	Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
HTV	Hrvatska televizija
HUBS	Hrvatska udruga bespilotnih sustava
HZNS	Hrvatsko zrakoplovno nastavno središte
IATA	International Air Transport Association, Međunarodna udružnost zračnih prijevoznika
ICAO	International Civil Aviation Organization, Organizacija za međunarodno civilno zrakoplovstvo
ICAS	International Cooperation on Airport Surveillance, Međunarodna suradnja u nadzoru zračnih luka

KRATICA	Značenje
ICUAS	International Conference on Unmanned Aircraft Systems, Međunarodna konferencija o bespilotnim sustavima
IFR GAT	Instrument Flight Rules General Air Traffic, Opći zračni promet po instrumentalnim pravilima letenja
ILP	Instrumental Landing Procedure, Postupak instrumentalnog slijetanja
INEA	Innovation and Networks Executive Agency, Izvršna agencija za inovacije i mreže
ISO	International Organization for Standardization, Međunarodna organizacija za normizaciju
JPAK	Jedinica prilazne i aerodomske kontrole
JVP	Javna vatrogasna postrojba
KEA	Key Environment Area, Ključno područje performansi povezano s okolišem
KPI	Key Performace Indicator, Ključni pokazatelj performansi
KZP	Kontrola/kontrolor zračnog prometa
MAGNet	Multiservice ATM Grade Network, Višeuslužna mreža za potrebe upravljanja zračnim prometom
MET	Meteorological Services, Usluga zrakoplovne meteorologije
MET Alliance	Udruženje pružatelja usluga zrakoplovne meteorologije
MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
MORH	Ministarstvo obrane RH
MRS	Međunarodni računovodstveni standard
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NATO	North Atlantic Treaty Organisation, Organizacija sjevernoatlantskog ugovora
NEST	Network Strategic Tool, softver za simulaciju planiranja kapaciteta i oblikovanje zračnog prostora mreže
NewPENS	New Pan-European Network Services, Nove paneuropske mrežne usluge
NK	Nogometni klub
NMOC	Network Manager Operations Centre, Operativni centar upravitelja mreže
NN	Narodne novine
NOTAM	Notice to Airmen, Zrakoplovna obavijest
OHS	Occupational Health and Safety, Zdravlje i sigurnost na radu
OKZP	Oblasna kontrola zračnog prometa
OPEX	Operating Expense, Operativni izdatak

KRATICA	Značenje
OSRH	Oružane snage Republike Hrvatske
QMS	Quality Management System, Sustav upravljanja kvalitetom
PBN	Performance Based Navigation, Navigacija temeljena na performansama zrakoplova
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PMF	Prirodoslovno-matematički fakultet
PRU	Performance Review Unit, Tijelo za ocjenu performansi
PZO	Pomoćno zrakoplovno osoblje
SDIP	SESAR Deployment & Infrastructure Partnership
SEAFRA	South-East Axis Free Route Airspace, Zračni prostor slobodnih ruta na jugoistočnoj osi
SES	Single European Sky, Jedinstveno europsko nebo
SecMS	Security Management System, Sustav upravljanja zaštitom
SECSI FRA	South-East Common Sky Initiative Free Route Airspace, Zračni prostor slobodnih ruta Inicijative za zajedničko jugoistočno nebo
SESAR	Single European Sky ATM Research, Istraživački projekt primjene Jedinstvenog europskog neba
SESAR JU, SJU	SESAR Joint Undertaking, Zajedničko poduzeće za SESAR
SESAR DM, SDM	SESAR Deployment Manager, Upravitelj uvođenja SESAR-a
SMS	Safety Management System, Sustav upravljanja sigurnošću
SPAK	Sektor prilaznih i aerodromskih kontrola zračnog prometa
STEM	Science, technology, engineering and mathematics, Znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika
SUZP	Sektor upravljanja zračnim prometom
UAS	Unmanned Aircraft Systems, Sustavi bespilotnih zrakoplova
USSU	Ured za sigurnost i sustave upravljanja
VFR	Visual Flight Rules, Pravila vizualnog letenja
VPN	Virtual Private Network, Virtualna privatna mreža
VRRS	Voice Recording and Replay System, Sustav za snimanje i reprodukciju govora
ZMIN	Bojna zračnog motrenja i navođenja

GRI Indeks

GRI STANDARD	BROJ OBJAVE	OBJAVA	BROJ STRANICE	NAPOMENA
OPĆE INFORMACIJE				
GRI 2: Opće informacije 2021	O organizaciji i izvješću	2-1	Podaci o organizaciji	6
		2-2	Subjekti uključeni u izvještavanje	7
		2-3	Izvještajno razdoblje, učestalost izvještavanja i kontakt	5
		2-4	Izmjena informacija	/
		2-5	Eksterna potvrda	60
	Aktivnosti i zaposlenici	2-6	Aktivnosti, dobavljački lanac i ostali poslovni odnosi	6, 7
		2-7	Zaposlenici	51, 52
		2-8	Radnici koji nisu zaposlenici	51
	Upravljanje	2-9	Upravljačka struktura i sastav	12, 13
	Strategija, politike i prakse	2-22	Izjava najviše rangirane osobe za donošenje odluka	4
		2-26	Mehanizmi traženja savjeta i izražavanja zabrinutosti	57
		2-28	Članstvo u organizacijama	22, 38, 39
	Upravljanje dionicima	2-29	Pristup uključivanju dionika	22-29
		2-30	Kolektivni ugovori	53
MATERIJALNE TEME				
GRI 3: Materijalne teme 2021	Procjena materijalnosti	3-1	Proces definiranja materijalnih tema	22
		3-2	Popis materijalnih tema	23

GRI STANDARD	BROJ OBJAVE	OBJAVA	BROJ STRANICE	NAPOMENA
MATERIJALNE TEME				
Ekonomска успјешност				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	35	
GRI 201: Ekonomski učinak 2016	201-1	Izravna stvorena i distribuirana ekonomска vrijednost	35	
	201-4	Finansijska pomoć primljena od Vlade	/	HKZP ne prima finansijsku pomoć od Vlade.
Neizravni ekonomski utjecaj				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	39, 40	
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaj 2016	203-1	Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	39, 40	
	203-2	Značajni neizravni ekonomski utjecaji	39, 40	
Proces i održivost nabave				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	28	
GRI 204: Prakse nabave 2016	204-1	Udio izdataka na lokalne dobavljače u značajnim mjestima poslovanja	28	
Antikorupcijske politike				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	57	
GRI 205: Antikorupcijske politike	205-2	Komunikacija i obuka o antkorupcijskim politikama i postupcima	57	
	205-3	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	57	

GRI STANDARD	BROJ OBJAVE	OBJAVA	BROJ STRANICE	NAPOMENA
Energija				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	43, 47	
GRI 302: Energija 2016	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	47	
	302-4	Smanjenje potrošnje energije	47	
Voda i otpadne vode				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	43, 48	
GRI 303: Voda i otpadne vode 2018	303-1	Odnos prema vodi kao zajedničkom resursu	48	
	303-3	Ukupno crpljenje vode prema izvoru	48	
	303-4	Ukupno ispuštanje vode	48	
	303-5	Potrošnja vode	48	
Emisije				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	43 do 46	
GRI 305: Emisije 2016	305-1	Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 1)	44	
	305-2	Neizravne energetske emisije stakleničkih plinova (GHG)	44	
	305-5	Smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG)	44, 45	
Otpad				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	43, 48	
GRI 306: Otpad 2020	306-1	Stvaranje otpada i značajni utjecaji na otpad	48	
	306-2	Upravljanje značajnim utjecajima povezanim s otpadom	48	
	306-3	Nastali otpad	48	

GRI STANDARD	BROJ OBJAVE	OBJAVA	BROJ STRANICE	NAPOMENA
Zapošljavanje				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	50, 51	
GRI 401: Zapošljavanje 2016	401-1	Stope novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika	51	
	401-2	Povlastice osigurane zaposlenicima koji rade na puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremenim ili na nepuno radno vrijeme	53	
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	58	
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu 2018	403-1	Upravljanje zaštitom zdravlja i zaštitom na radu	58	
	403-3	Usluge zdravstvene zaštite na radu	58	
	403-5	Obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radu	58	
Obuka i obrazovanje				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	54	
GRI 404: Obuka i obrazovanje 2016	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku	54	
	404-2	Programi za stjecanje vještina i programi koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	54, 55	
Nediskriminacija				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	57	
GRI 406: Nediskriminacija 2016	406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete korektivne radnje	57	
Lokalne zajednice				
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3	Upravljanje materijalnom temom	29 do 33	
GRI 413: Lokalne zajednice 2016	413-1	Djelatnosti u kojima je provedeno uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	29 do 33	

Dodatak 1.

PRIHOD

Udio prihoda od proizvoda ili usluga povezanih s ekonomskim djelnostima usklađenima s taksonomijom — objava za 2022. godinu

	Apsolutni iznos	Udio u ukupnom pokazatelu	Kriterij značajnog doprinosa okolišnim ciljevima							Kriterij da ne štete bitno nijednom okolišnom cilju						
			Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi	Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi		
PRIHOD		%	%	%	%	%	%	%	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
A. Taksonomski prihvatljive djelatnosti			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
A.1. Prihod od taksonomski usklađenih gospodarskih djelatnosti	0	0%														
A.2. Prihod od neusklađenih prihvatljivih gospodarskih djelatnosti	0	0%														
Ukupno (A.1. + A.2.)	0	0%														
B. Taksonomski neprihvatljive djelatnosti																
Prihod od gospodarskih djelatnosti koje nisu prihvatljive	0	0%														
Ukupno (B.)	0	0%														
UKUPNO (A. + B.)	0	0%														

› Ukupni prihod definiran je kao prihod od prodaje proizvoda i pružanja usluga u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 1, točka 82. podtočka (a), kako je donesen Uredbom Komisije (EZ) br. 1126/2008 (1.), a prikazan je u finansijskim bilješkama 3. i 4. „Godišnji finansijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora za 2022. godinu društva Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

› U izvještajnom razdoblju nije bilo djelatnosti prihvatljivih prema Uredbi o taksonomiji zbog čega ključni pokazatelj uspješnosti iznosi 0.

› Računovodstvene politike povezane s izračunom prihoda navedene su u godišnjem finansijskom izvještaju na stranici 19.

KAPITALNI RASHODI

Udio kapitalnih rashoda za proizvode ili usluge povezane s ekonomskim djelatnostima usklađenima s taksonomijom — objava za 2022. godinu

	Apsolutni iznos	Udio u ukupnom pokazatelju	Kriterij značajnog doprinosa okolišnim ciljevima						Kriterij da ne štete bitno nijednom okolišnom cilju					
			Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi	Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi
KAPITALNI RASHODI		%	%	%	%	%	%	%	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
A. Taksonomski prihvatljive djelatnosti			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
A.1. Kapitalni rashodi od taksonomski usklađenih gospodarskih djelatnosti	0	0%												
A.2. Kapitalni rashodi od neusklađenih prihvatljivih gospodarskih djelatnosti	0	0%												
Ukupno (A.1. + A.2.)	0	0%												
B. Taksonomski neprihvatljive djelatnosti														
Kapitalni rashodi od gospodarskih djelatnosti koje nisu prihvatljive	52.116.079 HRK	100%												
Ukupno (B.)	52.116.079 HRK	100%												
UKUPNO (A. + B.)	52.116.079 HRK	100%												

› Kapitalna ulaganja obuhvaćaju ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu tijekom izještajnog razdoblja (uključujući i imovinu stečenu poslovnim kombinacijama), prije postupka ponovnog vrednovanja (uključujući revalorizacije i umanjenja vrijednosti), troškova amortizacije i isključujući promjene u fer vrijednosti, primjenjujući MRS 16, točku 73.e), podtočke (i) i (iii), MRS 38 točku 118.e) podtočku (i), MRS 40, točke 76.a) i b) (za fer vrijednost), MRS 40, točku 79.d) podtočke (i) i (ii) (model troška), MRS 41, točka 50 točke b) i e) te MSFI 16, točku 53.h) kako je navedeno u Prilogu I. delegirane uredbe o objavama (EU) 2021/2178 u iznosu 52.116.079 kuna. Ukupna kapitalna ulaganja CapEx kako je opisano u Uredbi o taksonomiji prikazana su u finansijskim bilješkama 15 „Dugotrajna nematerijalna imovina“, 16. „Imovina s pravom upotrebe“ i 17. „Nekretnine postrojenja i oprema“.

› Kako u 2022. nije bilo taksonomski prihvatljivih djelatnosti, nije bilo niti kapitalnih rashoda usklađenih s taksonomijom. Zbog toga KPI iznosi 0.

› Najmovi koji ne dovode do priznavanja imovine s pravom korištenja nisu obračunati kao kapitalni rashodi.

› Računovodstvene politike povezane s izračunom kapitalnih rashoda navedene su u godišnjem finansijskom izvještaju na stranicama 21-22.

OPERATIVNI RASHODI

Udio kapitalnih rashoda za proizvode ili usluge povezane s ekonomskim djelatnostima usklađenima s taksonomijom — objava za 2022. godinu

	Apsolutni iznos	Udio u ukupnom pokazateљу %	Kriterij značajnog doprinosa okolišnim ciljevima						Kriterij da ne štete bitno nijednom okolišnom cilju					
			Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi	Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskih promjena	Vodni i morski resursi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi
OPERATIVNI RASHODI		%	%	%	%	%	%	%	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne	Da/Ne
A. Taksonomski prihvatljive djelatnosti			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
A.1. Operativni rashodi od taksonomski usklađenih gospodarskih djelatnosti	0	0%												
A.2. Operativni rashodi od neusklađenih prihvatljivih gospodarskih djelatnosti	0	0%												
Ukupno (A.1. + A.2.)	0	0%												
B. Taksonomski neprihvatljive djelatnosti														
Operativni rashodi od gospodarskih djelatnosti koje nisu prihvatljive	37.193.416 HRK	100%												
Ukupno (B.)	37.193.416 HRK	100%												
UKUPNO (A. + B.)	37.193.416 HRK	100%												

› Prema uredbi o taksonomiji, ukupni operativni troškovi se smatraju troškovi održavanja dugotrajne imovine kao i izravni troškovi istraživanja i razvoja te ugovori o kratkoročnom najmu. Za HKZP ti troškovi uključuju troškove tekućeg održavanja i kratkoročni najam u iznosu 37.193.416 HRK, a objavljeni su u bilježi 5 Materijalni troškovi.

› U 2022. godini djelatnosti Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. nisu taksonomski prihvatljive, zbog čega ključni pokazatelj uspješnosti iznosi 0 jer se operativni rashodi ne mogu povezati sa taksonomski usklađenim djelatnostima.

Društvo Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. primjenjuje Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (MSFI).

Prilikom izračuna ključnih pokazatelja uspješnosti za potrebe izvještavanja u skladu sa zahtjevima Uredbe o taksonomiji, provedena je detaljna analiza pojedinih elemenata koje je bilo potrebno uključiti u brojnik i nazivnik kako ne bi došlo do pogrešaka zbog moguće različite klasifikacije u zakonskim odredbama i računovodstvenim standardima.

Impressum

Izdavač:

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.,
Rudolfa Fizira 2, 10410 Velika Gorica, p.p. 103

Povjerenstvo za izradu Izvješća:

Marina Halužan (voditeljica), Nataša Briški (zamjenica)
i članovi Martina Cesar, Marina Delonga, Filip Fadić,
Ivana Hrvat, Olivera Ilijaš, Marko Maranić, Barbara Kalmar,
Martina Kitić, Anka Nikić, Laurette Rako

Lektura:

Nataša Briški

Fotografije:

Ivica Drusany, Marina Delonga, Ivica Jusup, Viktor Mišolić,
Božo Radić/Cropix, Degordian, Ratko Mavar, Freepik, Shutterstock

Grafičko oblikovanje:

2405 Dizajn i propaganda d.o.o.

Tisk:

Stega tisk d.o.o.

Naklada:

200 primjeraka

www.crocontrol.hr

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

Rudolfa Fizira 2

10410 Velika Gorica, p.p. 103

www.crocontrol.hr

HRVATSKA KONTROLA
ZRAČNE PLOVIDBE